

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 32

MORGENVERGADERING VAN WOENSDAG 27 MAART 1996

DECREET LERARENOPLEIDING EN NASCHOLING

VERZOEK RAADPLEGING RAAD VAN STATE

Inhoud

Nr. 32

Woensdag 27 maart 1996
Morgenvergadering

	Blz.
Berichten van verhindering	1649
Motie van orde	
Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering	1649
Sprekers : de heren Jos Geysels, Johan De Roo en André Denys	
Verzoek tot raadpleging van de Raad van State	
Amendementen op het ontwerp van decreet houdende programmatie en benoemingsstop	1649
Sprekers : de heer Karel De Gucht, mevrouw Nelly Maes, de heren Gilbert Bossuyt, Joris Van Hauthem, Gilbert Vanleenhove, Ludo Sannen en minister Luc Van den Bossche	
Ontwerp van decreet betreffende de lerarenopleiding en de nascholing	
– 227 (1995-1996) - Nrs. 1 tot 7	
Algemene bespreking	1656
Sprekers : de heer Jos De Meyer, verslaggever, mevrouw Marleen Vanderpoorten, de heren Freddy Sarens, Ludo Sannen, André Van Nieuwkerke, Pieter Huybrechts, Kris Van Dijk, mevrouw Nelly Maes en minister Luc Van den Bossche	
Artikelsgewijze bespreking	1671
Regeling van de werkzaamheden	1685

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.13 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Willy Kuijpers, Mandus Verlinden, Jacques Timmermans : gezondheidsredenen ;

André Kenzeler, Lydia Maximus : ambtsverplichtingen.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, de heer Sleenckx, de heer Vandenbroeke, en ikzelf zouden willen vragen om het voorstel van resolutie, met betrekking tot maatregelen rond de verlaging van de werkloosheid vandaag met hoogdringendheid te behandelen. Ik wil dat hierbij al aankondigen.

De voorzitter : Zijn we het daarover eens ?

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Het kan rustig worden behandeld, maar zou het niet aangewezen zijn om het eerst te behandelen in de commissie Werkgelegenheid, zodanig

dat we er in de commissie een bespreking over kunnen hebben ?

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik wil me graag aansluiten bij het voorstel van de heer De Roo. Gisteren werd het Vlaams banenplan inderdaad bekendgemaakt, en op basis daarvan zou men een zekere hoogdringendheid kunnen inroepen. Maar het document van de heer Geysels is inhoudelijk te belangrijk om bij hoogdringendheid te behandelen.

De voorzitter : Wil nog iemand zich daarover uitspreken ?

De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Ik stel toch voor dat we het, zoals gevraagd, op de agenda plaatsen.

De voorzitter : We agenderen bij de stemmingen deze vraag tot spoedbehandeling.

VERZOEK TOT RAADPLEGING VAN DE RAAD VAN STATE

Amendementen op het ontwerp van decreet houdende programmatie en benoemingsstop

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement heeft op twintig maart 1996 een aantal inhoudelijke amendementen aangenomen op de voorgestelde programmatie- en benoemingsstop die een uitbreiding en uitzonderingen inhouden op de bepalingen van het ontwerp. We denken dat deze amendementen typerend zijn voor het karakter van die tijdelijke benoemings- en programmatiestop, namelijk dat van een politiek compromis. De minister heeft overigens zelf in de commissie gewezen op dit karakter en op

De Gucht

deze uitzonderingen die, en ik citeer – er gekomen zijn ten gevolge van onderhandelingen met de inrichtende machten. Onderhandelen is geven en nemen en deze toevoeging is verdedigbaar, ook al omdat ze een signaal geeft aan het veld dat de operatie secundair niet tot een verdwijning van scholen zal leiden. Het aantal directeurs zal dan ook niet verminderen en daarom is de benoemingsstop voor de directeurs niet noodzakelijk. Einde citaat.

De Raad van State heeft in zijn advies van 25 oktober 1993 over de benoemingsstop, in samenhang met het ontwerp van bijzonder decreet betreffende het bestuur van de officiële hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, aangegeven dat, en ik citeer – het punt bepalen waar het feit en het recht mekaar kunnen vinden, is de zaak van de decreetgever. Het Arbitragehof vermag zich niet in dezes plaats te stellen. De rechter van de vrijheid en de gelijkheid in onderwijszaken heeft wel als taak de door de decreetgever gemaakte keuze te toetsen aan het bij grondwet of wet ingestelde subjectief recht op vrijheid en gelijkheid. Einde citaat. De Raad van State doet aldus recht aan de plaats van het politiek compromis in de parlementaire democratie, maar geeft tegelijk aan dat het aan het Arbitragehof toekomt de bereikte compromissen aan de Grondwet en in casu aan de artikelen 10 en 24 van de Grondwet te toetsen. Los van de al dan niet verenigbaarheid met het gelijkheidsprincipe van de uitzondering op de benoemingsstop die door het ontwerp werd gemaakt voor directeurs, lijkt het ons dat het uitbreiden van deze uitzondering tot de ambten van werkplaatsleider, onderdirecteur-coördinator en werkmeester, in ieder geval dient getoetst te worden aan het gelijkheidsbeginsel, daar waar minister Van den Bossche zelf het karakter van politiek compromis van deze uitbreiding in commissie heeft aangegeven. Meerdere leden in de commissie Onderwijs waren van oordeel dat de hogervermelde uitbreiding van de uitzondering in strijd is met het gelijkheidsbeginsel, om twee redenen.

Ten eerste, de motivatie van de indieners. Het schoolbeleid wordt niet enkel gedragen door de directeur alleen, maar in vele scholen door het bestuursteam of collectief directeurschap. De indieners van dit amendement denken bij dit bestuursteam vooral aan de werkplaatsleider, directeur, onderdirecteur en werkplaatsmeester. Het is dan ook nodig dat deze personeelsleden vast benoemd zijn en dat zo een vast team wordt gevormd dat de school door de toekomstige hervormingen kan loodsen. Deze motivatie beperkt zich niet tot de categorieën die een uitzondering vormen, maar geldt evenzeer voor de directeurs van de PMS-centra en de directeurs van het deeltijds kunstonderwijs. Deze laatsten zullen niet definitief benoemd kunnen worden, hoewel zij reeds op proef benoemd zijn, als ook alle leerkrachten die mede deze hervorming zullen moeten dragen.

De uitzonderingsregeling voor de directeurs, onderdirecteurs, werkplaatsleiders, coördinatoren en werkplaatsmeesters strookt niet met het gelijkheidsbeginsel. Dit laat slechts een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen toe, op voorwaarde dit verschil op een objectief criterium berust en het verantwoord is volgens het arrest van het Arbitragehof van 1 januari 1994.

Ten tweede, wij hebben in de commissie aangehaald dat er onderdirecteurs en werkmeesters in overtal zullen zijn en dat er voor hen wel een uitzondering wordt gemaakt in tegenstelling tot de directeurs van de PMS-centra. De minister heeft gezegd dat hiertoe veel minder kans bestaat dan voor de PMS-centra. Daardoor geeft hij in feite toe dat deze kans ook voor de onderdirecteurs en de werkmeesters bestaat.

Ik vat samen. Wij menen dat deze uitzondering strijdig is met het gelijkheidsbeginsel en dat de Raad van State dan ook volledig zijn preventieve rol moet kunnen vervullen.

Wij vragen dat u aan de Raad van State een bijkomend en beredeneerd advies vraagt over de amendementen die in de resolutie zijn opgesomd. Amendementen op artikel 2 paragraaf 3 ten zesde A en B ; artikel 9 paragraaf 2 ; artikel 12 ; artikel 15 paragraaf 2 ; artikel 17 ; artikel 19 paragraaf 1, eerste lid ; paragraaf 2, eerste en derde lid, paragraaf 6 ; artikel 21 paragraaf 2 en ook de niet-aangenomen amendementen tot schrapping van artikel 2 hoofdstuk 4 en 5 ; artikel 15 paragraaf 1 en artikel 19 paragraaf 1 en 2 en artikel 20 paragraaf 2 die opnieuw in plenaire vergadering zullen worden ingediend.

Wat ons in de programmatie- en benoemingsstop ook stoort is de gespletenheid van de redenering van de minister. Hij houdt enerzijds halsstarrig vast aan zijn voorstel, en anderzijds put hij zich uit in het aanvoeren van argumenten die moeten bewijzen dat het allemaal niet zo erg is. De tewerkstelling blijft want de omkaderingsnorm wordt voor de duur van de stop niet gewijzigd. Ook komt er een uitstapregeling die er moet voor zorgen dat, zelfs indien er per saldo minder jobs zouden zijn, in het secundair onderwijs de instroom van jonge leerkrachten behouden blijft. Ofwel klopt deze redenering van de minister en dan is er geen reden voor een programmatie- en benoemingsstop, ofwel klopt deze redenering niet en dan verdraait de minister de waarheid. Het valt in ieder geval op dat de minister voor het behoud van zijn programmatie- en benoemingsstop bereid is tot het maken van politiek geïnspireerde uitzonderingen. Dat heeft hij in de commissie zelf aangegeven. Naast de directeurs zijn nu ook de onderdirecteurs, de werkplaatsleiders en -meesters en de coördinatoren uitzonderingen. Doet hij dit om zijn politiek imago te redden of om zijn programmatie- en benoemingsstop te redden ? De VLD denkt er het zijne van. De politieke marchandage van de minister moet in elk geval

De Gucht

getoetst worden aan het gelijkheidsbeginsel van de grondwet dat slechts een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën toelaat voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en redelijk verantwoord is. Hier moet de Raad van State zijn preventieve rol ten volle kunnen spelen. Onze vraag om een beredeneerd advies van de Raad van State is dan ook geen obstructie- of vertragsmanoeuvre. We hopen dat de Raad van State onze argumenten bijtreedt en dat dan voor een aantal leden van de meerderheid het water niet langer te diep zal zijn en zij de Rubicon zullen durven oversteken. (*Applaus bij de VLD, AGALEV, de VU en het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de benoemingsstop zou het startschot moeten vormen voor de hervorming van het secundair onderwijs. In feite is de benoemingsstop de hypotheek die van meet af aan werd gelegd op de hervorming, het is een regelrechte aanval op het statuut van de tijdelijke leerkrachten terwijl ze nog geen uitzicht hebben op een nieuw statuut of op dat van de oudere leerkrachten die geen uitzicht op een duidelijke uitstapregeling hebben. De programmatie- en benoemingsstop vormen een betwist ontwerp. In het kader van ons streven naar een betere politieke cultuur past het de regels daarvoor vast te leggen.

De heer Gilbert Bossuyt : Vindt u het correct mevrouw Maes, dat uw fractie papieren uitdeelt op de publieke tribune ? Ik hoop dat er in de toekomst een regel komt om niet meer toe te laten, wat hier zojuist bij het begin van de zitting is gebeurd.

Mevrouw Nelly Maes : Noch u noch ik, mijnheer Bossuyt, moeten zorgen voor de ordehandhaving in dit huis. Ik ben ook niet de moralist van mijn fractie.

De heer Gilbert Bossuyt : Dus u vindt dit toegelaten ?

Mevrouw Nelly Maes : Ik vind dit een overbodige onderbreking van mijn redenering. (*Rumoer*) Ik ben niet op de hoogte van de door u aangehaalde feiten. Dit voorontwerp heeft heel wat discussie gevegd, maar deze werden vooral achter de schermen gevoerd. Dat hindert ons het meest. Als oppositiepartij wensen wij constructief mee te werken aan elke belangrijke wetgeving. Wij vinden dat wij bij dit ontwerp onvoldoende kansen hebben gekregen. De fouten begaan tegen de parlementaire deontologie vloeien voort uit de traditie waarmee in ons land aan onderwijsbeleid wordt gedaan. Ook de huidige minister is daar de erfgenaam, alhoewel niet de hoeder van. Ik stel vast dat drukkingsgroepen dit beleid bepalen. Het parlement heeft te weinig te vertellen over de inhoudelijke invulling van de voorgestelde ontwerpen.

Ook de Raad van State beklaagt zich terecht over de wijze waarop de normale wetgevende organen hun taak hebben vervuld. Ik citeer uit het antwoord van de Raad van State op de vraag van de voorzitter van dit parlement. Deze vraag was nuttig, we zijn hem dankbaar dat hij ze stelde. Ik citeer : het voorontwerp beantwoordt niet meer aan de collegiale beraadslaging van de Vlaamse regering en werd niet meer onderworpen aan de collegiale beraadslaging van deze regering. De regering heeft zich dus niet kunnen uitspreken over het gevolg dat aan de adviezen en protocollen van de onderhandelingen diende gegeven...

Minister Luc Van den Bossche : Mevrouw Maes, mag ik u even onderbreken ? Nu liegt u, door onvolledigheid. Wat houdt deze nieuwe stelling van de Raad van State in ? We moeten de zaken correct op een rijtje zetten. Drie tot vier jaar geleden verlegde de Raad van State voor het eerst een barrière. Vroeger aanvaardde de Raad van State dat de regering iets principieel goedkeurde en dat er dan onderhandelingen volgden met de vakbonden, de adviesorganen en dergelijke. De minister kon aan de hand van deze onderhandelingen elementen wijzigen. Deze wijzigingen konden dan automatisch worden overgemaakt aan de Raad van State. Enkele jaren geleden ging de Raad van State haar eigen wetgeving anders interpreteren. Nu stellen ze dat wijzigingen die na de principiële goedkeuring werden doorgevoerd terug aan de regering dienen te worden voorgelegd.

Na enkele strubbelingen heeft elkeen zich daar in ingepast en wordt het nageleefd.

Wat is er hier gebeurd ? Hier hebben we eerst de onderhandelingen. Ten gevolge van de onderhandelingen zijn er een aantal wijzigingen aangebracht. Er was alleen het advies van de VLOR dat nog ontbrak. Na de onderhandelingen zijn de wijzigingen goedgekeurd door de regering, met een formulering in de beslissing dat, indien tengevolge van het advies van de VLOR er geen nieuwe wijzigingen werden aangebracht, de minister gemachtigd werd over te maken aan de Raad van State.

Wat zegt nu de Raad van State : neologisme van het supereem formalisme van een bepaalde voorzitter ? Ik zeg u wel van een bepaalde voorzitter, want dit is niet unaniem gedeeld door de volledig raad. (*Opmerking van de heer Karel De Gucht*) Ik kom genoeg mensen tegen van die raad die vrijuit hun mening zeggen. U betreurt dat misschien en vindt misschien dat ze dat in de toekomst in het licht van de nieuwe politieke cultuur niet meer mogen doen.

Een bepaald voorzitter zegt nu dus : als je het niet wijzigt, moet je opnieuw naar de regering om te laten beslissen dat zij – samen met u – het niet willen wijzigen. Dit is supereem formalisme en dit spijt me. Dit is natuurlijk de me-

Van den Bossche

thode waarop de juridisering van de maatschappij maar doorgaat. De Raad van State kan, als het nodig is 37 regeringszittingen vragen, opdat zij dan zo goed zouden zijn om een advies uit te brengen. Het is voor het eerst dat ze dat hebben gedaan ter gelegenheid van het advies van mij en van minister Peeters, dat trouwens ook in dit parlement is neergelegd. Bij een nieuwe stelling kan je mij moeilijk verwijten dat ik deze nieuwe stelling niet voordien kende. Deze is immers voordien nooit als dusdanig toegepast.

We zullen nu zien of we al of niet op deze nieuwe stelling ingaan. Zoniet krijg je daar een interpretatiediscussie die naar mijn mening breder zou moeten worden gevoerd op het zuiver juridische vlak, waarbij deelname van gelijk wie die in het recht is geschoold, mogelijk moet worden gemaakt. Je kan dus echter niet doen zoals je nu doet, want dat is niet meer eerlijk.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat de minister enig dispuut heeft met de Raad van State en ik geloof dat het niet aan ons is om ons daarover uit te spreken. Het is aan ons om te oordelen over de argumenten. Als de Raad van State reeds in zijn eerste advies klaagde over de wijze waarop zij om advies werden gevraagd en over de tijd waarover ze beschikten, en dit advies ook weer bij hoogdringendheid moesten uitbrengen, dan geloof ik toch dat we als parlement hierop moeten letten. Ik vind dat als de Raad van State enig nuttig advies verstrekt, wij daarvan kennis moeten nemen. Ieder neme daaruit wat hem belieft. Het is niet aan het Parlement om slaafs de Raad van State te volgen, maar het zou bijzonder onverstandig zijn van de wetgever wanneer deze de adviezen van de Raad van State zomaar in de wind zou slaan. We hebben hier in dit land niet zoveel instellingen die ons als wetgever echt kunnen bijstaan. De Raad van State is er één van. Ik hoop dat de Raad van State ten volle zijn rol zal spelen en zich niet zal verschuilen achter formalismen en dat hij alle tijd die hij heeft en krijgt, zal gebruiken om ons inhoudelijk steekhoudende adviezen te verlenen. We willen hier immers op steunen. Als we daar als wetgever niet altijd rekening mee kunnen houden, dan is dat omdat in dit land de wetgever nu eenmaal de wetten maakt. Het is echter aan de regering om toch de regels te respecteren en de Raad van State om advies te vragen telkens dit noodzakelijk is. Heeft u daarover een dispuut, dan denk ik dat dit moet worden uitgeklaard. Ik denk dat de voorzitter van dit huis daar zeker zijn rol in kan spelen.

Ik verduidelijk onze opvatting over de resultaten van het werk dat wij in de commissie hebben gedaan. Mijnheer de voorzitter, ik verwijs opnieuw naar de Raad van State. Ik

doe dit niet om het debat te verlengen. Wel wil ik een sprekend voorbeeld geven van de inhoud van dit advies en de wijze waarop het huidige ontwerp strijdig is met de oorspronkelijke inzichten die aan de indiening ten gronde lagen. In de bespreking van artikel 11 stelt de Raad van State : dit ontwerp voert een principiële programmatie-stop in, die niet alleen geldt voor het secundair onderwijs voor sociale promotie, maar ook voor het hoger onderwijs voor sociale promotie. Door de uitbreiding van de programmatie-stop tot hoger onderwijs van dit type, overstijgt de ontworpen regeling de algemene strekking van het ontwerp, namelijk het treffen van voorlopige maatregelen in afwachting van de hervorming van het secundair onderwijs.

Dit is er een flagrant bewijs van dat sommige aspecten van dit ontwerp hier niet op hun plaats zijn. Het is één van de voorbeelden die de Raad van State geeft. Er zijn nog andere.

Minister Luc Van den Bossche : Het is een flagrant voorbeeld van gebrek aan dossierkennis van de Raad van State. Indien de Raad van State zich de moeite had getroost om kennis te nemen van de onderwijsdocumenten die publiek zijn, dan zou hij perfect op de hoogte zijn van de problematiek van het volwassenenonderwijs. De Raad van State heeft overigens in een vorige zittingsperiode hetzelfde probleem behandeld naar aanleiding van de hervorming van het HOBV. Het zou misschien niet slecht zijn als De Raad af en toe zijn eigen geheugen raadpleegde.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, dit neemt niet weg dat we het erover eens zijn dat dit ontwerp hier niet past. Als de minister van plan is om het OSP en het basisonderwijs in te sluiten in de structuren van het secundair onderwijs, moeten we daar nog niet op voorhand mee akkoord gaan. Ik zal de Raad van State niet verder citeren, omdat de minister er genoeg mee zal uit te vechten hebben.

Onze eigen argumenten hebben te maken met de behandeling. Artikel 52 nummer 2 van ons Reglement stelt dat als er door amendementen grondige wijzigingen aan een ontwerp zijn aangebracht, de parlementsleden de mogelijkheid hebben om een oordeel te vellen en eventueel een advies van de Raad van State te vragen. We zullen dat ook daadwerkelijk doen. We willen vooral protesteren tegen het feit dat verschillende van onze amendementen in de loop van de vergaderingen van tafel zijn gevergd, terwijl afspraken achter de schermen tussen de meerderheidspartijen wel konden worden ingediend alsof het om de best mogelijke verbeteringen ging. Daarover willen we het oordeel van de Raad van State vragen. Wie dit oordeel niet belangrijk vindt, neemt dit maar voor eigen rekening. Wij kijken er alleszins naar uit en danken

Maes

u als u ons verzoek wil overmaken. (*Applaus bij de VU, de VLD en AGALEV*)

De voorzitter : Wenst nog iemand het woord in verband met het verzoek aan de Raad van State.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is vanzelfsprekend dat dit parlement het advies van de Raad van State vraagt. Dat is zeker zo in verband met de uitzondering op de benoemingsstop voor directies, die nog eens is uitgebreid naar onderdirecteurs, coördinatoren, werkmeesters en werkplaatsleiders. Hier situeerde zich een van onze scherpste kritieken op het ontwerp. De minister heeft een schandalig koopje afgesloten met de Guimardstraat. Eigenlijk is het omgekeerd.

De Guimardstraat is wellustig meegestapt in het scenario dat ering bestond de directies met een judas-penning te kopen, omdat ze de hervormingen, inclusief de benoemingsstop, door de strot van de leerkrachten zouden rammen. De meerderheid heeft er in de commissie voor gezorgd dat niet alleen de directies maar ook de onderdirecteuren, coördinatoren, werkmeesters en werkplaatsleiders van de maatregel worden uitgezonderd, niet op objectieve gronden, maar met de bijzonder cynische als duidelijke motivering dat ze één geheel vormen, die de onderwijs-hervormingen in goede banen dienen te leiden en te dragen, alsof de leerkrachten dat zelf niet moeten doen.

Dat is voor mij al een voldoende reden om naar de Raad van State te trekken. Het is ook een beetje het signaal van een parlement ten opzichte van een minister, die denkt dat hij zich alles kan permitteren en het parlement buiten spel kan zetten. Want de wijze waarop dit ontwerp van decreet in de commissie is behandeld, is een echte schande. Mijnheer de voorzitter, het Reglement werd eventjes verkracht, want ik dacht dat tot nader order de bespreking van ontwerpen of voorstellen van decreet in besloten zitting gebeurde. Dat was even verkeerd gedacht, want de minister mocht wel in de commissie toelichting komen geven voor de camera's en de verzamelde pers.

Mijnheer de minister, de bedoeling was niet dit ontwerp van decreet toe te lichten, want ik heb gisteren nog even de tekst, die u toen hebt voorgelezen, bekeken. Van de 29 bladzijden gingen er wel geteld 8 over het ontwerp van decreet inzake de programmatie-stop en de benoemings-stop. In de commissie is er op dat ogenblik dus misbruik gemaakt om de minister de kans te geven voor het grote publiek te tonen dat de plooiën tussen de CVP en de SP zijn gladgestreken.

Minister Luc Van den Bossche : Voor zover u het niet mocht weten, regel ik niet de werkzaamheden en beslis ik niet over de openbaarheid. Ik cumuleer niet het voorzitterschap van de commissie.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mag ik een kleine toelichting geven over de orde van de werkzaamheden in de commissie ? Ik heb de minister inderdaad de toestemming gegeven om openbaar een toelichting te verstrekken. Dat wil zeggen : in het bijzijn van de camera's. Maar ook kan van iedere fractie één spreker in openbare zitting het woord voeren. Ze hebben daar trouwens zelf om gevraagd.

De voorzitter : Dit behoort trouwens tot de bevoegdheid van de commissievoorzitter, die daarover autonoom kan beslissen.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, dat is misschien niet de schuld van de minister, maar ik blijf erbij dat dit een hele séance is geweest. Die commissiezitting was een soort persconferentie, die maar voor een heel klein stukje handelde over het ontwerp van decreet. Op deze persconferentie waren ook de leden van de commissie aanwezig.

De voorzitter : Mijnheer Van Hauthem, wilt u zich beperken tot het verzoek tot raadpleging van de Raad van State ? Dat zijn we overeengekomen.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, de vorige sprekers hebben ook andere dingen aangehaald.

De voorzitter : Neen, toch niet.

De heer Joris Van Hauthem : Toch wel, mijnheer de voorzitter, en dan bent u blijkbaar niet tussenbeide gekomen.

Het gaat hier om de vraag of het gelijkheidsbeginsel effectief in het gedrang komt en daarvoor alleen al lijkt het ons nuttig dat er naar de Raad van State wordt gestapt. Ik heb nog één opmerking aan het adres van de VLD. Dat men ons niet raadpleegt om de handtekeningen te krijgen, tot daar toe, dat zijn we gewoon. Maar de dag zal ongetwijfeld komen dat u, als u dat nog eens wilt doen, ons wel degelijk zult nodig hebben. Ik vraag me af wat u vandaag had gedaan, indien de VU, de VLD en Agalev niet voldoende handtekeningen hadden verzameld. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, omdat dit al uitvoerig uit de doeken is gedaan door de voorgaande sprekers, wil ik de juridische argumentatie die de VLD, de VU en Agalev had om naar de Raad van State te stappen en een

Sannen

bijkomend beredeneerd advies te vragen, zelf niet meer uit de doeken doen. Er zijn voldoende argumenten aangehaald om dit te onderstrepen.

Het is inhoudelijk wel merkwaardig dat men tijdens de bespreking in de commissie plotseling bepaalde bijkomende uitzonderingen voorziet die inderdaad dit gelijkheidsprincipe serieus in het gedrang brengen. Die uitzonderingen gelden niet alleen voor onderdirecteurs, coördinatoren, werkmeesters en werkplaatsleiders, maar gelden ook, op basis van leeftijd, voor alle 55-plussers.

Door al deze bijkomende uitzonderingen lijkt het mij voldoende gerechtvaardigd om dit aan het advies van de Raad van State te onderwerpen. We moeten weten wat de Raad denkt over de aantasting van het gelijkheidsprincipe. Ik wil hier duidelijk zeggen dat het onze fractie niet enkel om dat bijkomend advies gaat. Onze fractie wil de goedkeuring van dit decreet zo lang mogelijk uitstellen. We zijn tegen dit decreet. Dit decreet is overbodig. We willen dan ook alle juridische mogelijkheden benutten om het uitstel van dit decreet te bekomen, en om de collega's van SP en CVP te laten nadenken op basis van objectieve, weloverwogen argumenten over de noodzaak van dit decreet.

De minister heeft tijdens de besprekingen in de commissie voldoende elementen aangehaald die de noodzaak van dit decreet ontkrachten. Hij heeft duidelijk gezegd dat hij van plan is om soepele uittredingsmaatregelen uit te werken, waardoor hij de totale huidige tewerkstelling ook in de toekomst zal blijven garanderen.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, ik protesteer. Ik heb nooit gezegd dat ik de totale huidige tewerkstelling in het secundair onderwijs zou garanderen. Nooit. Op geen enkel moment. Ook uw tweede citaat is niet volledig. Ik heb altijd gezegd dat, als men dat niet doet, men snel in de omkadering zal moeten ingrijpen. En dan zullen de jonge leraren daarvan het slachtoffer zijn. Maar misschien zijn die leraren minder gesyndikeerd dan de vastbenoemden ...

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, u hebt inderdaad niet het woord globaal gebruikt. U hebt echter wel over de volledige tewerkstelling gesproken. En ik zal straks uit de nota citeren die u, ter inleiding van de bespreking in de commissie, hebt gebruikt, en die u zo uitvoerig aan de pers hebt toegelicht. Daaruit zal blijken dat u letterlijk hebt geschreven dat u de volledige tewerkstelling in de toekomst zal garanderen. Misschien is dat niet globaal. Maar er is letterlijk sprake van volledige tewerkstelling.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, men moet een onderscheid maken. Enerzijds is er de over-

gangperiode van twee jaar. In die periode zal, gezien de goedkeuring van de benoemingsstop en de ongewijzigde omkadering, de tewerkstelling in het secundair onderwijs op macro-niveau ongewijzigd blijven.

De voorzitter : Mijnheer Sannen, mijnheer de minister, ik denk dat we nu de inhoudelijke discussie voeren.

Minister Luc Van den Bossche : Men moet geen halve waarheden vertellen omdat die in de eigen oren beter klinken. Mijnheer Sannen, ik ken u als een ernstig man. Ik vraag u om dat ook vandaag te bewijzen, ondanks het feit dat u feestkledij draagt.

De heer Ludo Sannen : Ik hoop inderdaad dat diegenen die tegen deze benoemingsstop gekant zijn, vandaag een feestdag beleven. Ik denk dat dit decreet uiteindelijk door de minister zelf wordt uitgehold. En daarom is dit decreet niet nodig. Men heeft de indruk dat de minister kost wat kost aan dit decreet wil vasthouden, omdat hij zijn imago van onverzettelijkheid wil in stand houden. Ik kan moeilijk geloven dat collega's van SP en CVP op basis van deze argumentatie dit decreet willen handhaven. Dit decreet niet uitvoeren zou opnieuw de sereniteit in de onderwijswereld creëren.

Het is vanuit deze sereniteit dat we allemaal, alle partners, die u zelf in uw toelichtingsnota hebt aangehaald, samen moeten kunnen werken aan de hervorming van het secundair onderwijs. In de oppositie willen we daar opbouwend aan meewerken, maar niet via decreten die we inhoudelijk niet eens kunnen bespreken en waarover in de coulissen wordt onderhandeld, niet op basis van de inhoud van het decreet, maar op basis van andere argumenten zoals vrije keuze en de Argo. We worden afgeleid van de eigenlijke discussie over dit decreet en van het maatschappelijk debat over de zinvolheid ervan. In de hoorzitting kwamen verschillende partners aan het woord. Niemand van hen kon een antwoord geven op de vraag waarom dit decreet zo noodzakelijk is voor de komende hervorming van het secundair onderwijs. Voor ons is dit voldoende duidelijk en we hebben deze motie dan ook met plezier mee ingediend. We hopen zo op bezinning en uitstel. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Ik wil reageren op een gevaarlijke uitspraak van de heer De Gucht. Hij gebruikte het woord politiek compromis – en dit in laakbare betekenis – voor de wijzigingen die aan de oorspronkelijke tekst werden aangebracht. Ik wil hem erop wijzen dat de overlegstructuren door wet en decreet worden gegarandeerd. Het is niet laakbaar dat in het kader van een overleg toegevingen worden gedaan of wijzigingen worden aangebracht. Dit kan gebeuren omwille van de overtui-

Van den Bossche

gendheid van de redenering van de deelnemer in kwestie of omdat men poogt een grotere eensgezindheid te bereiken. Ik hoop dat de heer De Gucht het niet zo heeft bedoeld. Het is in ieder geval niet laakbaar. De amendementen werden door uw collega's aangenomen. Ik heb er geen enkele problemen mee dat men niet akkoord gaat met sommige dingen, daarvoor is deze vergadering er. Maar als collega's van u met een meerderheid in commissie een amendement ondersteunen dat één of meerdere collega's hebben ingediend, dan kan je niet zeggen dat dit in een parlementaire democratie een laakbare praktijk is. Ik wil tegen deze twee elementen protesteren. Maar ik zie de heer De Gucht al neen schudden, dus zijn we het weer roerend eens dat hij het goed heeft bedoeld maar het anders heeft uitgesproken.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, ik weet dat het voor de minister zeer vroeg is en dat hij daarom wellicht niet volledig heeft gehoord wat ik zei. Wat heb ik dan wel gezegd ? Ik lees mijn uitspraak letterlijk voor : De benoemingsstop is er gekomen ten gevolge van de onderhandelingen met de inrichtende macht. Onderhandelen is geven en nemen en deze toevoeging is verdedigbaar, ook al omdat ze een signaal geeft aan het veld dat de operatie secundair niet tot een verdwijning van scholen zal leiden. Het aantal directeurs zal dan ook niet verminderen. Daarom is een benoemingsstop voor directeurs niet noodzakelijk.

De Raad van State heeft in zijn advies van 25 oktober over de benoemingsstop, in samenhang met het ontwerp van bijzonder decreet betreffende het bestuur van de officiële hogeschool in de Vlaamse Gemeenschap, aangegeven dat – en ik citeer – het punt bepalen waar het feit en het recht mekaar kunnen vinden de taak is van de decreetgever. Het Arbitragehof vermag zich niet in deze plaats te stellen. Voor de rechten van vrijheid en gelijkheid in onderwijszaken heeft het wel als taak de door de decreetgever gemaakte keuzen te toetsen aan het bij grondwet of wet ingestelde subjectieve recht op vrijheid en gelijkheid. Einde citaat.

De Raad van State doet dus recht aan de plaats van het politiek compromis in de parlementaire democratie maar geeft tegelijkertijd aan dat het aan het Arbitragehof toekomt de bereikte politieke compromissen aan de grondwet en in casu aan artikel 10 en 24 te toetsen. Het misverstand is dus te wijten aan het ochtendlijke uur.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Ik kan me volledig terugvinden in het citaat, dat u heeft voorgelezen. Dat is im-

mers keurige juridische taal. Ik denk alleen dat u het verkeerde citaat hebt gebruikt. Als mijn opmerking een visje was, is het nu verzopen, maar dan wel in helder water.

De voorzitter : Door de heren Van Dijck, Van Grembergen, Sannen en Geysels werd met toepassing van artikel 52.2 van het Reglement een met redenen omklede motie ingediend teneinde het beredeneerde advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State te vragen over het ontwerp van decreet houdende tijdelijke beperkingen inzake programmatie – en benoeming in sommige onderwijssectoren. Het verzoek om advies heeft meer bepaald betrekking op sommige artikelen van voornoemd decreet en op amendementen ingediend op deze artikelen, namelijk artikel 2, paragrafen 4, 6a en b, artikel 9, 2, artikel 12, artikel 15, paragraaf 2, artikel 17, artikel 19, paragraaf 1, 1° lid, artikel 19, § 2, 1° en 3° lid, artikel 19, paragraaf 6, artikel 21, § 2.

Betreffende de niet aangenomen amendementen tot schrapping van artikel 2, hoofdstuk IV en hoofdstuk V, artikel 15, paragraaf 1, artikel 19, paragrafen 1 en 2, artikel 20, paragraaf 2.

Deze motie voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 52 van het Reglement. Ik zal het advies van de Raad van State binnen de drie dagen inwinnen en schort hiermee de behandeling op van het decreet houdende tijdelijke beperkingen inzake programmatie en benoeming in sommige onderwijssectoren.

Aangezien het voorstel van resolutie ingediend door de heren Swennen, Sannen, De Meyer en Vandenbroeke, en van mevrouw Vanderpoorten hieraan gekoppeld was, stel ik voor de behandeling ervan eveneens op te schorten zodat de bespreking ervan gelijktijdig met de bespreking van het decreet kan plaatsvinden.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, ik wil u graag helpen met een technische opmerking. Ik heb de tekst van de wet niet bij me, maar ik denk dat u geen advies kan inwinnen over niet-aangenomen amendementen. De indieners van de resolutie zouden dus best de aangehouden amendementen opnieuw ter zitting formuleren, zo niet zou de Raad van State zich verplicht kunnen zien haar advies hierover te weigeren. Dit is maar een juridisch ruggesteuntje.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft zo pas zelf reeds aangekondigd dat hij deze amendementen opnieuw indient.

Minister Luc Van den Bossche : De heer De Gucht bevindt zich in zijn grote wijsheid op mijn lijn.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, mag ik er de minister op wijzen dat in de motivatie zeer duidelijk

De Gucht

vermeld staat dat het gaat om verworpen en in de openbare vergadering opnieuw ingediende amendementen.

Minister Luc Van den Bossche : Ik heb die motivering niet ontvangen.

De heer Karel De Gucht : Ik heb ze wel voorgelezen.

Minister Luc Van den Bossche : Ik wees alleen op de fout in de lectuur van de voorzitter. Wij zijn het eens over de herformulering. Ik kan dat natuurlijk niet in uw plaats doen, ik kan het enkel suggereren.

De voorzitter : Mijnheer de minister, de heer De Gucht heeft dit reeds correct verwoord en het advies zal op juridisch correcte wijze worden ingewonnen.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, uw voorlezing was anders en ik luister altijd naar u. (*Gelach*)

De voorzitter : Mijnheer de minister, ik kan u aanraden steeds naar mij te blijven luisteren. (*Gelach*)

De behandeling van dit ontwerp van decreet is dus opgeschort.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de lerarenopleiding en de nascholing – 227 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 7

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de lerarenopleiding en de nascholing.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Meyer, verslaggever, heeft het woord.

De heer Jos De Meyer, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte minister, collega's, de verbetering van de lerarenopleiding is één van de doelstellingen van het Vlaams regeerakkoord. Met voorliggend ontwerp van decreet wil de Vlaamse regering hieraan uitvoering geven. Bij het begin van de vergadering van de commissie voor Onderwijs schetste de minister kort de historie van de totstandkoming van dit ontwerp van decreet. Hij wees hierbij op de brede consultatie van de betrokken onderwijssectoren, de verschillende beleidsnota's die aan het maatschappelijk debat onderworpen waren en het grote onderwijsberaad in Elewijt in december '94. De grote belangstelling voor de lerarenopleiding

is volgens de minister terecht. De vorming van het leraar-korps heeft immers een sterke invloed op de kwaliteit van het onderwijs. Dit laatste moet dan ook de maatstaf zijn waarmee dit decreet wordt beoordeeld. De minister stelde ook dat de vragen aan het onderwijs vanwege de samenleving nieuwe vaardigheden vereisen, terwijl de inhoudelijke kennisexplosie vanwege de leraar een attitude van permanente vorming vergt. Met dit decreet hoopt de minister het beroep tevens aantrekkelijker te maken voor gemotiveerde jonge mensen.

Hiervoor schetste de minister de krachtlijnen van het decreet als volgt. Ten eerste ligt de nadruk op zowel de initiële opleiding als de nascholing. Ten tweede is er het continuüm tussen de polyvalentie en de vakspecialisatie. Ten derde : de gemeenschappelijkheid die zorgt voor een brede inzetbaarheid en mobiliteit. Ten vierde : de aanvangsbegeleiding en ondersteuning. Ten slotte : het systeem van vraaggestuurde nascholing.

In de verdere discussie kwam de gemeenschappelijk stam uitvoeriger aan bod. Enkele leden uitten hiertegen bezwaren omwille van de specificiteit van elke opleiding. Bij dit laatste merkte de minister op dat een diploma als een soort drempelattest moet worden gezien en dat men zich steeds moet bijscholen. Hij verklaarde ook dat recent wetenschappelijk onderzoek het nut van een brede gemeenschappelijke vorming heeft aangetoond, wat niet belet dat elke lerarenopleiding inderdaad zijn specificiteit kent. De minister verklaarde ook dat via dit decreet nog geen concrete invulling aan die gemeenschappelijkheid gegeven wordt. Dit wordt overgelaten aan de hogescholen zelf, die hierin autonoom beslissen. De cruciale aspecten die we in de vernieuwde lerarenopleiding kunnen terugvinden zijn : de initiële lerarenopleiding die de startcompetentie garandeert, waardoor de beginnende leraren in staat gesteld worden om hun beroep zelfstandig uit te oefenen. Het is eveneens belangrijk dat deze aspirant-leerkrachten de grondattitudes meekrijgen voor nascholing en verdere professionalisering. Ook is er voortgezette lerarenopleiding die mogelijkheid geeft een aanvullend diploma te halen ; de aanvangsbegeleiding voor de beginnende leraar en de ondersteuning van de leraar in zijn professionalisering tijdens de loopbaan. Dit is zowel de verantwoordelijkheid van de school als van de professionele ingesteldheid van de leerkracht. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het systeem van vraaggestuurde nascholing. In een overgangsfase blijft de vraaggestuurde navorming nog van kracht.

De minister wees ook op de gedeelde verantwoordelijkheid van hogescholen en universiteiten in de organisatie van de initiële lerarenopleiding en hij haalde verder ook aan dat de leraar secundair onderwijs – groep 1 tijdens de initiële opleiding slechts één opleidingsonderdeel kan uitdiepen. Dit laatste punt zorgde voor heel wat discussie in

De Meyer

de vergadering, maar de minister verklaarde meermaals dat het huidig systeem van bekwaamheidsbewijzen behouden blijft, waardoor het evenwicht tussen de vroegere licentiaten en regenten in stand wordt gehouden. Het is de bedoeling van de minister om in de toekomst het stelsel van de bekwaamheidsbewijzen nog verder te liberaliseren. In de huidige omstandigheden acht de minister het onderwijsveld daar echter nog niet klaar voor.

Ook de financiering wordt in dit nieuwe decreet aangepast. Zo is er de relatief ruime financiering voor het studiegebied onderwijs voor de hogescholen uit het hogeschooldecreet, die ook de stagebegeleiding moet kunnen dekken. Verder is er in tegenstelling tot voordien ook financiering voorzien van de initiële lerarenopleiding aan de universiteiten en de twee cyclus-opleidingen aan de hogescholen.

Tot slot legde de minister er in zijn toelichting de nadruk op dat dit decreet een zogenaamd aanbouwdecreet is, dat ruimte laat voor belangrijke aanvullingen door middel van decreten die in de nabije toekomst zullen ontworpen worden en die belangrijke thema's, zoals bijvoorbeeld de volwassenenvorming regelen. Dit verklaart ook de opmerking van enkele leden dat dit decreet onvolledig is. Het ontbreken van bijvoorbeeld bepaalde types leerkrachten zal in de nabije toekomst opgelost worden. De minister stelde evenwel dat dit ontwerp van decreet de noodzakelijke basiselementen biedt voor een fundamentele hervorming van de opleiding van leraren.

De bespreking van dit decreet gaf in de commissie aanleiding tot een debat waarin vele cruciale elementen aan bod kwamen. Opvallend hierbij was de eensgezindheid waarmee de commissieleden pleitten voor meer inspraak voor het Vlaams Parlement. Enkele malen kreeg de Vlaamse regering in het ontwerp van decreet immers de mogelijkheid eventuele wijzigingen uit te voeren via uitvoeringsbesluiten, zonder goedkeuring of een expliciet voorleggen aan het Vlaams Parlement. Amendementen in die geest werden door de commissie aangenomen.

Een ander thema waarover de leden hun bezorgdheid uitte was de academische lerarenopleiding, die volgens sommigen te zwaar zou worden om ze te combineren met de initiële studie. De minister stelde dat het huidige systeem behouden blijft. In het eerste jaar na afstuderen kan het volgen van deze lerarenopleiding gecombineerd worden met een job of een aanvullende studie.

Voor verschillende fracties was de gelijke behandeling belangrijk tussen de initiële lerarenopleiding van academisch niveau en de academische initiële lerarenopleiding, zowel qua financiering als qua tijdstip van aanvang van de financiering. Amendementen ter zake werden aanvaard.

Na de artikelsgewijze stemming werd dit ontwerp van decreet in de commissie voor Onderwijs, Wetenschap en Vorming aangenomen met acht stemmen tegen vijf bij één onthouding. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : Ik dank de verslaggever voor zijn verslag.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de eerste plaats wil de VLD opnieuw de moeizame weg aanklagen die werd afgelegd vooraleer dit ontwerp van decreet bij de parlementsleden terechtkwam.

Het ontwerp van decreet werd ons vrijdag toegestuurd, terwijl de bespreking in de commissie reeds de dinsdag daarop plaats vond. Uiteraard heeft ook een hoorzitting plaatsgevonden, en was de pers niet karig met commentaren op het voorontwerp. Een grondige voorbereiding was hoe dan ook onmogelijk zonder de definitieve tekst.

Wat de inhoudelijke aspecten betreft, overheerst binnen onze fractie het gevoel dat het hier gaat om een gemiste kans. Het ontwerp van decreet is volgens ons niet verregaand en fundamenteel genoeg. Een totaalvisie ontbreekt en bovendien laat het heel wat categorieën van leerkrachten in de kou staan. De minister heeft weliswaar het principe van de aanbouwdecreten gelanceerd, en na de vuilnisbak- en salamidecreten zijn deze decreten een nieuw gegeven in het onderwijslandschap.

Volgens onze fractie had de voorliggende tekst een uniforme regeling voor alle categorieën leerkrachten moeten bevatten. Zo ontbreekt bijvoorbeeld een lerarenopleiding voor het hoger onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en voor het onderwijs voor sociale promotie. Bij de voortgezette opleiding is er geen aandacht voor een opdracht in het beroepsonderwijs, opleidingen voor directies en stagebegeleidingen. Jarenlang hebben wij klaagzangen aanhoord over de kwaliteit en – zij het in mindere mate – de structuur van de lerarenopleiding. Deze klaagzangen bereikten ons vanuit de universiteiten en vanuit de hogescholen. Het is trouwens evident dat de kwaliteit van het onderwijs voor een groot deel wordt bepaald door de kwaliteit van de leraar.

Onderwijs is op dit ogenblik de grootste investering waarover in dit Vlaams Parlement wordt beslist. Dat mag, want onderwijs is ook de toekomst. Om dit kwaliteitsvolle onderwijs te laten overleven heeft men een globaal concept nodig, een kijk op didactische en inhoudelijke persoonlijkheidskenmerken die iemand tot een goed leraar maken.

Uiteraard moet een leraar voldoende bekwaam zijn, en zowel over didactische als inhoudelijke vakbekwaamheid beschikken. Even belangrijk is wellicht de waardenhiërarchie

Van der Poorten

chie van waaruit de leraar opereert. Zowel kritische zin en authenticiteit als sociale waarden scoren hier hoog. Deze waardenhiërarchie is des te meer van belang omdat de leraar een belangrijk aandeel heeft in de waardenvorming bij de vooral jonge leerling.

Zowel in de omgang met leerlingen als met collega's, ouders en directie kunnen waardenbeleving en bekwaamheid tot uiting komen. Als sluitstuk zorgt een hoge mate van engagement ervoor dat de leraar een complete leraar is. Geen enkel beroep is zo gebonden aan inzet en overgave als dat van de onderwijsverstrekker. Hij verdient daarom een goede opleiding, begeleiding en nascholing. Hij verdient meer waardering dan nu het geval is.

De maatschappelijke functies van het onderwijs, die erin bestaan jonge mensen creatief en zelfstandig met de cultuurprodukten van een maatschappij te leren omgaan verplichten meer dan ooit tot een doordachte reorganisatie en herdefiniëring van de onderwijsopdracht.

Alleen op die manier kan de herwaardering van het leraarsambt worden gerealiseerd. De maatschappelijke ontwikkelingen verplichten tot een verruiming van de verantwoordelijkheden van de leerkracht. Ook veranderingen binnen de jeugdcultuur liggen mee aan de basis van geëvolueerde eisen die aan de leerkracht worden gesteld. De leraar hoort zich bovendien niet allen kritisch, maar ook begrijpend op te stellen ten aanzien van ontwikkelingen of situaties die de dagelijkse leefwereld van de jonge mensen beïnvloeden en die het hen niet altijd gemakkelijk maken. Onderwijs opereert immers niet in een sociaal niemandsland. Het zou precies deze meerwaarde in het beroep van leerkracht kunnen zijn dat hem opnieuw meer waardering zou kunnen geven in de samenleving. Een bijsturing van de bestaande opleiding is om al deze redenen slechts een lapmiddel en kan onmogelijk de essentie van het belang van de goede vorming voor leerkrachten fundamenteel aanpassen aan de veranderde en veranderende samenleving. Indien men de leraar naar de top van de maatschappij wil terugbrengen, dient men dat reeds vanaf de opleiding voor te bereiden.

Een mogelijkheid had erin kunnen bestaan om een nieuw centrum voor lerarenopleiding op te richten waar de sterke theorieontwikkeling van de universiteiten, ondersteund door onderzoek en documentaire onderbouwing, en de sterke didactische lerarenopleiding van de hogescholen, elkaar zouden kunnen vinden in één model voor alle opleidingen. Op deze manier zou de lerarenopleiding zoals ze nu bestaat, kunnen worden opgetild naar een hoger, beter ondersteund en gefundeerd niveau, waardoor alle aanwezige deskundigheid gemobiliseerd zou kunnen worden. De toekomst van een modern Vlaanderen hangt immers voor een onwaarschijnlijk hoog per-

tage af van de capaciteiten én de vorming van onze toekomstige leerkrachten.

Het voorliggend ontwerp is slechts een poging om hier en daar enkele onvolkomenheden van bestaande structuren en inhouden bij te sturen en aan te passen. Het gaat nergens ten gronde, het lijkt nergens zelfs maar op een afspiegeling van wat het had kunnen zijn. De maatschappelijke positie van de leraar en de maatschappelijke functie van het beroep wordt op deze manier alleszins niet opgevaardeerd. Daarvoor is het teveel oplapwerk geworden.

In 1984 heeft overigens een hervorming van de lerarenopleiding plaatsgevonden. Nergens is er sprake van een evaluatie van deze hervorming. Nochtans had ze voor een gevoelige meerwaarde voor dit voorliggend decreet kunnen zorgen.

Indien het inderdaad zo is dat de minister in de toekomst de bekwaamheidsbewijzen wil loslaten, en de scholen een grote autonomie wil geven inzake inzetbaarheid van leerkrachten, dan vragen we ons des te meer af waarom hij dit moment niet te baat heeft genomen om een ander uitgangspunt voor de lerarenopleiding te poneren, in plaats van verstand te blijven vasthouden aan verouderde, slecht opgelapte ideeën en structuren. Ware het ook niet aangewezen geweest om een ernstige hervorming door te voeren die mee de basis zou kunnen leggen voor een grootscheepse hervorming van het secundair onderwijs, in plaats van omgekeerd te werken en het risico te lopen terecht te komen in een alles overdonderende chaos, om nadien nogmaals bijsturingen te moeten doorvoeren.

Inzake dit ontwerp is de VLD ook van mening dat het sterk centralistische tendenzen vertoont, en dat meer bepaald de autonomie van de hogescholen beknot wordt ten voordele van de Vlaamse regering. Ook bij de uittekening van het beroepsprofiel van de leraar is in het ontwerp de taak van de Vlaamse regering overdreven in vergelijking met die van het parlement.

Wat de initiële lerarenopleiding secundair onderwijs, groep één, betreft, horen volgens ons de opleidingseenheden Latijn en project algemene vakken, niet thuis in de groep van opleidingseenheden geciteerd in het ontwerp.

Latijn is in de eerste graad van het secundair onderwijs, naast het doceren van een klassieke taal, ook het inleiden in een klassieke cultuur en geschiedenis. Dit vak vereist daarom een zeer specifieke en uitgebreide vorming die onmogelijk kan passen in het opleidingsgegeven van groep 1. Het project algemene vakken is volgens ons dan weer meer een didactische methode dan een vak. Project algemene vakken hoort dus beter thuis in de voortgezette lerarenopleiding, waardoor de leraar specifiek voorbereid wordt op het beroepsonderwijs. Laten we niet vergeten dat project algemene vakken onderwezen wordt in onder

Van der Poorten

andere het zevende beroepsjaar, met daarin bijvoorbeeld wiskunde, aardrijkskunde en wetenschappen in één pakket. De leerkracht in kwestie zal dit kunnen onderwijzen zonder dat hij zelf een echt een inhoudelijke uitdieping van deze vakken heeft gehad. Hij zal dus met minder kennis van zaken lesgeven aan 18- en 19-jarigen, die op het punt staan hun secundair onderwijs af te sluiten, dan zijn collega die lesgeeft in het eerste jaar van de eerste graad van het secundair onderwijs. Deze leerlingen die het zevende beroepsjaar met succes beëindigen, zijn soms door lastig gedrag en door een watervalstelsel in het derde of vierde jaar secundair onderwijs, in het beroeps terecht gekomen. Ze hebben echter vaak voldoende capaciteiten om verder te studeren, als ze in hun laatste beroepsjaren goed begeleid worden door leraren met een degelijke vak-inhoudelijke vorming. Het beroepsonderwijs moet niet worden overschat, maar zeker ook niet onderschat. De herwaardering van dit beroepsonderwijs, waarover men het toch zo graag en zo vaak heeft, is alleszins niet gediend met het behoud van dit project algemene vakken als opleidingseenheid voor groep 1. Wat de initiële opleiding van groep 2 betreft, is de VLD er voorstander van om deze los te koppelen van de opleiding tot licentiaat en in een bijkomend jaar onder te brengen. Dit jaar zou zeker zinvol opgevuld kunnen worden en wellicht kunnen bijdragen tot een groter engagement bij diegenen die uiteindelijk voor het beroep van leraar kiezen. Ze zullen hun aggregaatsvakken er niet zomaar eventjes bijnemen, maar de bewuste keuze moeten maken voor het beroep van leraar, waarop zij zich een volledig academiejaar zullen moeten concentreren.

Opvallend in dit ontwerp van decreet is overigens de geringe aandacht die wordt besteed aan de stagebegeleider, terwijl zijn taak aan belang wint. Het belang van nascholing is toegenomen. Het permanent leren wordt een must. Nascholing die aan de vraag voldoet, is alleszins een pluspunt. De VLD meent dat de middelen, die aan de scholen worden ter beschikking gesteld, nog moeten toenemen, zoals ook de middelen ter beschikking gesteld aan de andere onderwijssectoren. De leerkrachten weten immers beter dan wie ook wie aan welke nascholing toe is en wanneer. Uiteraard moet en kan op deze wijze het nascholingsbewijs kaderen in het geheel van het beleid van de school zodat er ook echt sprake van autonomie kan zijn. Het nascholingsplan van de school moet kaderen in het algemene beleidsplan.

De VLD pleit er ook voor, dat bij de vaststelling van de nascholingsprogramma's, de leerkrachten en de ouders een actieve rol spelen. Het zijn niet, zoals het in het ontwerp staat, de overlegorganen die dit beleid moeten bepalen maar de direct betrokkenen. De VLD zal dit decreet niet goedkeuren. Te veel gemiste kansen, grote leemten

en een gebrek aan totaalvisie zullen van dit decreet een zoveelste partiële en onvolledige hervorming maken. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, wanneer we het hebben over de opleiding en navorming van leerkrachten, moet het behoud en de uitbouw van de kwaliteit van ons onderwijs centraal staan. Zij zijn immers de belangrijkste troeven en actoren om dit te realiseren. Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze kennis, kunde en levenswijsheid hebben. Daarvoor hebben ze een degelijke pedagogische opleiding nodig en een goede vak-inhoudelijke opleiding. Belangrijk ook is dat ze blijven contact houden met de wereld, de maatschappij, de wetenschap ; dat ze op de hoogte blijven van de leefwereld van de leerlingen en studenten. Dit veronderstelt flexibiliteit, permanente vorming, bestendige inzet en engagement. Het voorliggend decreet moet er toe bijdragen dat deze vragen worden beantwoord.

Zoals u weet was een akkoord dat in Elewijt werd bereikt in december 1994 de basis van dit decreet. Dit decreet heeft inderdaad een belangrijke voorgeschiedenis. Er waren verschillende versies, die niet altijd de goedkeuring van onze partij konden wegdragen. We hebben de eerste voorontwerpversies nogal kritisch bekeken. We stelden dat er oorspronkelijk een gebrek aan visie op het leraarschap was. De mogelijkheid ontbrak om de vlakke loopbaan te doorbreken. Een didactische docentenopleiding in het hoger en academisch onderwijs werd niet voorzien.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Sarens, het is interessant te vernemen dat u al die voorontwerpen met uw fractie kon bespreken en aanpassen. Vindt u dit nu de normale gang van zaken ? Andere partijen, die niet betrokken waren bij dit belangrijke overleg in Elewijt, konden op geen enkele wijze een inbreng doen. Mevrouw Vanderpoorten vermeldde reeds dat wij de tekst van het ontwerp van decreet amper drie dagen voor de bespreking in de commissie hebben gekregen. Uw fractie kon buiten het parlement om op een andere manier werken.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, in Elewijt was geen enkele politieke partij aanwezig. Citeert u alstublieft niet verkeerd. Laten we de zaken tot de juiste proporties terugbrengen. Wees een beetje eerlijk over de werkelijke gang van zaken.

De heer Ludo Sannen : Zonet sprak de heer Sarens over de verschillende versies van voorontwerpen, die hij binnen zijn fractie heeft besproken.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, er is ook een parlementaire meerderheid die een regering draagt. Als ik u hoor, mag dit niet meer. Dit laat ik uiteraard voor uw rekening. Dat wordt het : Sannen of de chaos. Een leuk verhaal, allemaal geitewollen sokken breien.

De heer Freddy Sarens : Ik wil daaraan toevoegen dat het een beetje hypocriet is te doen alsof al deze documenten geheim en nergens te bekijken zijn. Het is toch normaal dat wij contacten hebben met het veld, waar ze wel over deze documenten beschikken. Er is overleg, er worden gesprekken gevoerd en we spelen uiteraard onze rol als coalitiepartner. In een democratie is dit niet abnormaal. U kan ons moeilijk verwijten dat we werk leveren en de zaken grondig bestuderen. (*Vrolijkheid*)

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Sarens, het is nu al de tweede keer in enkele weken tijd dat u de oppositie hypocrisie verwijt. Ik kan u andere voorbeelden van hypocrisie geven. Ik vind het niet normaal dat wij pas op vrijdag een definitieve tekst krijgen waar we op dinsdag over moeten stemmen in de commissie. Vindt u dat een normale gang van zaken ? Vindt u het hypocriet dat wij dit aanklagen ?

De heer Freddy Sarens : Ik heb het niet over het laattijdig toesturen van het definitieve document. Doen alsof er geen documenten circuleren, dat er geen informatie is, ...

Mevrouw Marleen Vanderpoorten : We doen niet alsof, we moesten deze documenten van directies en mensen op het veld krijgen. Vindt u dat normaal ?

De heer Freddy Sarens : Wij ook.

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten, dit zal in de toekomst geregeld worden. Vanaf de nieuwe zitting zullen, zodra de minister een nieuw ontwerp of een voorstel van ontwerp heeft, alle parlementsleden en vervolgens adviesraden deze tekst krijgen. De parlementsleden van de oppositie zullen die nog voor de leden van de adviesraden ontvangen.

De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens : We hadden nog een aantal punten van kritiek. De universitaire opleiding wordt nauwelijks versterkt, begeleiding van de beginnende leerkracht wordt niet voorzien. Ook de ongelukkige timing omwille van de verkiezingen werd aangeklaagd.

Het regeerakkoord van 14 juli 1995 heeft dan een aantal belangrijke doelstellingen naar voren geschoven, die vooral de nadruk hebben gelegd op de kwaliteit. De drie uitgangspunten hier waren hervorming van de initiële op-

leiding, begeleiding ingroei van beginnende leerkrachten en navorming.

De CVP heeft, wat de huidige versie betreft, gezorgd voor een aantal belangrijke accenten. Dit decreet moet worden beschouwd als een aanbouwdecreet. De basis is de totale herwaardering van de leerkracht. In dit decreet worden dus de eerste aanzetten hiertoe gemaakt, door de aanpak van de initiële lerarenopleiding en de nascholing. Ongetwijfeld moeten later nog komen de functiedifferentiatie in de loopbaan van de leraar met het oog op het doorbreken van de vlakke loopbaan, de opleiding docenten hoger onderwijs en ook de opleiding tot het bekomen van het getuigschrift pedagogische bekwaamheid, de vroegere D-cursus.

Voor ons is het belangrijk de volgende accenten in dit decreet terug te vinden. Ten eerste hebben we steeds gepleit voor een inhoudelijke herdefiniëring en een aantrekkelijker maken van het lerarenberoep. Dit behelst zeer vele diverse aspecten, maar de kern is inderdaad die initiële opleiding, die aan de aspirant-leerkracht een stevige startcompetentie moet meegeven, alsook de intellectuele basis en de grondattitudes voor de nascholing.

Ten tweede is door de CVP steeds veel aandacht besteed aan een goede aanvangsbegeleiding. De wijze waarop beginnende leerkrachten bij het zetten van hun eerste stappen in de klas en het schoolgebeuren worden ondersteund, is van wezenlijk belang voor hun verdere loopbaan. De aanvangsbegeleiding is in het ontwerpdecreet ingeschreven als een verantwoordelijkheid van de school die de beginnende leraar ontvangt.

Ten derde voorziet het ontwerp van decreet in een financiering van de lerarenopleiding aan de universiteiten : de academische initiële lerarenopleiding. Aan deze financiering zijn strenge voorwaarden gekoppeld die ongetwijfeld een inhoudelijke versterking zullen betekenen. Van de universiteiten wordt verwacht dat ze instaan voor de organisatie van een opleidingsaanbod, ondersteuning geven aan de leerkrachten uit stagescholen, op vraag van de scholen instaan voor de ingroei-ondersteuning van beginnende leerkrachten en dat ze instaan voor toegepast onderwijskundig onderzoek.

Bijkomend is dat er ook een wijziging is tot stand gebracht ten overstaan van het HOBU-decreet van 13 juli 1994, waardoor de voortgezette lerarenopleiding nu wordt gecontinueerd qua financiering. Dit is ook een belangrijk gegeven.

In verband met de nascholing, wordt de huidige navorming in dit decreet vervangen door een driedelig stelsel van nascholing : ten eerste, nascholing op initiatief van de scholen ; ten tweede, nascholing op initiatief van de ARGO en van de representatieve groeperingen van in-

Sarens

richtende machten van het gesubsidieerd onderwijs. Ten derde, nascholing op initiatief van de Vlaams regering.

De CVP-fractie is dus steeds voorstander geweest van een vraaggestuurde nascholing, die nu wordt ingeschreven. Met vraaggestuurde nascholing wordt bedoeld dat de scholen de middelen krijgen en dat ze, directie en leerkrachten samen, in functie van de noden die de groep zelf ervaart, een bepaald pakket nascholing kunnen aanschaffen. Dit is een ommezwaai tegenover de huidige situatie, die steunt op het aanbod en niet op de vraag.

In vorige versies van het ontwerp van decreet werden de middelen voor de nascholing nagenoeg integraal gekoppeld aan de invoering van de eindtermen. Ook de CVP heeft deze koppeling integraal verbroken. Het is immers aan de scholen en de netten zelf om te bepalen welk hun noden inzake nascholing het meest accuut zijn. Wil men de nascholing in functie van de eindtermen, dan is dit mogelijk, maar dit kan niet worden opgelegd.

Als besluit leggen we er de nadruk op dat wat de bekwaamheidsbewijzen betreft de Vlaamse regering de engagementen waarnaar zij verwijst in haar memorie van toelichting, moet waarmaken. We herinneren de minister hierbij aan zijn belofte die hij in de commissie gedaan heeft en die ook vervat is in de memorie van toelichting, namelijk dat het huidig systeem van vereiste voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen blijft behouden.

Verder staat er : de onderwijsbevoegdheden beperken zich niet tot de vereiste, maar verspreiden zich over het hele veld van de bekwaamheidsbewijzen. Vermits het systeem van de bekwaamheidsbewijzen niet wijzigt, vermindert de onderwijsbevoegdheid in die optiek niet.

Samenvattend kunnen we stellen dat we in dit decreet een positief begin herkennen. Het is een fundamenteel aanbouwdecreet, dat ruimte laat voor verdere uitbreidingen. Daardoor wordt een belangrijke stap gezet naar een degelijke lerarenopleiding die kwaliteit kan verzekeren in de toekomst. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, we bespreken vandaag een onderwijsdecreet dat voor de leerkrachten en voor het onderwijs van groot belang is. Het brengt een vernieuwing aan in de lerarenopleiding en de nascholing. Het decreet mag niet geïsoleerd worden bekeken, maar in samenhang met een reeks andere decreten. Belangrijke principes als professionalisering, deregulering, grotere lokale autonomie en participatie liggen immers aan de basis van verschillende recente en toekomstige onderwijsdecreten en versterken de mogelijk-

heid om een goed onderwijsbeleid te voeren. De titel van de beleidsbrief Onderwijs luidt niet voor niets : School maken in Vlaanderen. De opties inzake lerarenopleiding en nascholing sluiten nauw aan bij de opties voor de eindtermen van het basis- en secundair onderwijs, de niveau-decreten voor deze twee vormen van onderwijs, en de nieuwe rechtspositieregeling.

Wat de hervorming van de lerarenopleiding zelf betreft, dient het decreet als eerste element beschouwd. Een aanzienlijk aantal leraars volgt een deeltijdse opleiding voor leraar in technische, praktische en kunstvakken. Deze opleidingen zijn niet in het decreet opgenomen. Wellicht was het wenselijk dat alle lerarenopleidingen in één decreet werden vernieuwd. Wachten op een consensus over de vernieuwing van deze opleidingen, zou de hele hervorming echter te lang hebben uitgesteld. Dit decreet is daar een typisch voorbeeld van.

De lerarenopleiding is aan verandering toe. Behalve de verlenging van de studieduur in het Pedagogisch Hoger Onderwijs in 1984, is er nauwelijks iets aan die opleiding gewijzigd. Nochtans was de noodzaak daartoe steeds meer voelbaar. De maatschappij evolueert altijd maar sneller, en stelt hogere eisen aan het onderwijs. Het onderwijs evolueert zelf ook, zij het in een trager tempo. Aangezien de leerkracht een essentiële schakel is in het onderwijssysteem en een sleutelrol inneemt in het streven naar een kwaliteitsvol onderwijs, kon een vernieuwing van zijn opleiding niet langer uitblijven.

Toch heeft het lang geduurd vóór het decreet op tafel lag. Het is natuurlijk belangrijk dat alle betrokkenen hun mening over de vernieuwing kunnen uiten. In het geval van de lerarenopleiding is echter niet alleen de mening van de opleiders van belang, maar ook de mening van het werkveld zelf. De verwachtingen die in dit veld leven, vormen het vertrekpunt voor de hervorming. De VLOR heeft deze verwachtingen beluisterd bij de discussies over de beroepsprofielen. De conclusies van de discussie over het beroepsprofiel van de leraar vormen dan ook de basis voor het VLOR-advies over dit decreet. De aanbevelingen van de VLOR en dus van het werkveld werden grotendeels in het decreet opgenomen.

De VLOR en het werkveld leggen de nadruk op de noodzaak aan professionaliteit, mobiliteit en brede inzetbaarheid van de leerkrachten. De kansen op een open professionaliteit vergroten in elk geval dankzij een maximale inhoudelijke afstemming van de opleiding op de verwachtingen die ten opzichte van het functioneren van de leraar worden gesteld. Ook de keuze voor een diepgaande initiële opleiding in combinatie met een systematische permanente opleiding tijdens de volledige loopbaan sluit hierbij aan.

Van Nieuwkerke

De mobiliteit van de leraars stond in het VLOR-advies centraal. Uit de discussie met het werkveld bleek immers dat er gemeenschappelijk een aantal bekwaamheden werden verondersteld, die vandaag reeds gedeeltelijk worden gerealiseerd, maar in de toekomst moeten worden versterkt om mobiliteit mogelijk te maken.

Via het systeem van de gemeenschappelijke stam, in combinatie met de voortgezette opleidingen, wordt de horizontale mobiliteit bevorderd. Het principe van de modulaire opbouw van de opleidingen is noodzakelijk om die horizontale mobiliteit maximaal te kunnen garanderen. De hogescholen en de universiteiten zullen in het kader van hun organisatorische autonomie hun verantwoordelijkheid ter zake moeten opnemen. Hoewel de verticale mobiliteit niet zo expliciet in het decreet wordt gesteld, bestaat de mogelijkheid wel degelijk.

De invoering van de voortgezette opleidingen is een belangrijke vernieuwing. Ze creëren immers de mogelijkheid voor een grotere mobiliteit in de loopbaan van de leraar. De lijst van de thans mogelijk gemaakte voortgezette opleidingen kan in functie van de noodzaak door de Vlaamse regering worden uitgebreid of gewijzigd.

De grotere gemeenschappelijkheid van leerkrachten houdt voor de leerlingen belangrijke voordelen in. De leerkracht krijgt hierdoor een bredere kijk op zijn leerlingen en zal gemakkelijker met zijn collega's over dezelfde leerlingen kunnen communiceren en samenwerken. Het principe van de eindtermen om meer vakoverschrijdend te werken sluit hier trouwens bij aan.

Hoewel de vraag naar een grotere gemeenschappelijkheid in de opleiding vanuit het veld van de afnemers komt, toch biedt dit voor de leerkrachten zelf ook voordelen. Door het inbouwen van een zekere polyvalentie wordt vermeden dat de leerkracht uitsluitend een vakspecialist wordt. Want net zoals in vele andere beroepen wordt ook in het lerarenberoep een grotere flexibiliteit en brede inzetbaarheid verwacht. Deze maatschappelijke evolutie is trouwens één van de redenen geweest om in het TSO-BSO de vele zeer specifieke studierichtingen te beperken tot een aantal bredere studiedomeinen, waardoor de leerlingen met hun diploma in een ruimere beroepssector aan het werk zullen kunnen. Voor de leerkrachten betekent dit dat ze gemakkelijker naar een andere opdracht in het onderwijs zullen kunnen omschakelen, wanneer hun eigen opdracht om de één of andere reden in het gedrang komt of wanneer ze zelf aan iets anders behoefte hebben.

Een andere belangrijke vernieuwing is de aandachtsbegeleiding. In het basisonderwijs kunnen de middelen die voor de nascholing zijn voorzien, worden omgezet in bijkomende lestijden voor de aanvangsbegeleiding. Deze

bijkomende lestijden kunnen zowel worden gebruikt om een ervaren leerkracht uren te geven om een beginnende leraar te begeleiden, als om een beginnende leerkracht uren te geven om zich echt in te werken.

Ten slotte creëert ook het nieuwe, vraaggestuurde systeem van de nascholing meer kansen op een grotere professionalisering van het lerarenberoep.

De kwaliteit van de mensen in onze samenleving wordt in hoge mate bepaald door de leraren. Onze maatschappij evolueert razendsnel. Het is van enorm belang dat een nieuwe generatie leraren zich optimaal op hun taak kunnen voorbereiden.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het voorliggende ontwerp van decreet betreffende de lerarenopleiding wordt gekenmerkt door een aantal stereotypen die we de jongste jaren in de verschillende initiatieven van de minister steeds opnieuw zien terugkomen. Deze kenmerken zijn uniformisering, gelijkschakeling, afbouw van verworvenheden en gewoonten, en nivellering. Na en naast de eenheidsstructuur, de eindtermen en de hervorming van het secundair onderwijs vormt dit decreet een poging om meer greep te krijgen op het onderwijs in Vlaanderen.

De hoorzittingen en de besprekingen in de commissie voor Onderwijs hebben niet veel wereldschokkends opgeleverd. Om het democratisch blazoen op te poetsen en de zogenaamde nieuwe politieke cultuur te etaleren, werden er drukkingsgroepen gehoord. Zij werden in de waan gelaten dat zij een substantiële bijdrage aan het debat konden en mochten leveren. De verdere bespreking in de commissie bevestigde deze illusie, en illustreerde hoezeer men zich binnenskamers goed blijft voelen in de spelletjes van de oude politieke cultuur.

Een voorbeeld. Enkele weken geleden stelde ik aan minister Van den Bossche een actuele vraag over het feit dat er op de benoemingsstop wel een uitzondering werd gemaakt voor de directeurs, maar niet voor de onderdirecteurs en de werkplaatsleiders. De minister antwoordde dat hij een uitzondering voor onderdirecteurs en werkplaatsleiders niet wenselijk achtte. Toen echter de CVP-fractie vorige week in de commissie voor Onderwijs identiek dezelfde vraag stelde, vond dezelfde minister dit voorstel plotseling nog zo gek niet. Hij suggereerde zelfs aan de volksvertegenwoordigers van de CVP om hierover een amendement in te dienen. Dat amendement werd nadien goedgekeurd.

De amendementen van de oppositie, waarvan er enkele geïnspireerd waren op de gerechtvaardigde eisen van de drukkingsgroepen, werden meermaals meerderheid tegen

Huybrechts

minderheid van tafel geveegd. Onder enkele technische amendementen – die inhoudelijk niets wijzigen – mocht een gedeelte van de oppositie mee haar handtekening plaatsen. Omwille van de schone schijn.

Het Vlaams Blok verwerpt dit decreet. Wij doen dat niet omdat er geen wijzigingen aan de lerarenopleiding zouden kunnen worden doorgevoerd, maar wél omdat een aantal essentiële principes ontbreken in de filosofie van dit decreet. Ik wil me hier beperken tot de hoofdlijnen van onze kritiek.

Tijdens de besprekingen wezen wij er reeds op dat een decennium geleden reeds een hervorming van de lerarenopleiding werd doorgevoerd. Ik heb het hier over de hervorming van de opleiding tot kleuterleider, onderwijzer en regent. Het blijft, in het licht van het voorliggend decreet, voor ons een absoluut gebrek dat deze hervorming niet werd geëvalueerd. Eventuele tekorten en noodzakelijke aanvullingen werden niet onderkend of onderzocht. Dit is een gemiste kans.

Een andere kritiek betreft de organisatie en de invoering van de gemeenschappelijke stam. Nergens wordt bepaald hoe die gemeenschappelijke stam moet worden georganiseerd, en wat de invulling daarvan moet zijn. Hoewel we niets tegen het principe van de gemeenschappelijke stam hebben, lijkt het ons wenselijk dat het bepalen van de omvang en de concrete invulling van de gemeenschappelijke stam tot de bevoegdheden van de hogescholen behoort. Het gevaar bestaat evenwel dat de overheid door omschrijving van de beroepsprofielen en de basiscompetenties de facto de inhoud van de gemeenschappelijke stam zal bepalen.

We blijven bij ons standpunt dat men voor alle vakken die men kiest, en waar men onderwijsbevoegdheid voor krijgt, even grondig wordt opgeleid. Het uitdiepingssysteem, zoals bepaald in het ontwerp van decreet, blijft in dat verband nutteloos. De leraar secundair onderwijs behoudt immers zijn bevoegdheid voor drie vakken in de eerste en de tweede graad. Daarbij worden de huidige keuzevakken minder aantrekkelijk als slechts één van de opleidingseenheden uit de basiscluster mag worden uitgediept.

Een pluspunt van het decreet – wij zeggen het ook als het goed is – is het uitgangspunt dat de vlakke onderwijsloopbaan dient doorbroken te worden via horizontale en verticale mobiliteit. Horizontaal opdat leerkrachten ook in andere onderwijsvormen, vakgebieden, onderwijsniveaus en educatieve voorzieningen buiten het onderwijs terecht kunnen. Verticaal om mogelijkheden te creëren om via voortgezette opleidingen door te groeien naar andere on-

derwijsfuncties of naar een andere fase in de loopbaan. Deze visie kan onze goedkeuring wegdragen.

Een duidelijk gebrek blijft echter het ontbreken van de opleiding voor hoger onderwijs. Nochtans vormt dit een uitdaging om te komen tot kwalitatieve verbetering van het lesgeven van universitair, die voor het onderwijs kiezen. Het is een algemeen bekend gegeven dat deze opleiding didactisch en algemeen-pedagogisch beneden alle peil is. De bestaande academische lerarenopleiding wordt geregeld door de wet op de aggregatie van 1929 en wordt sedert meer dan 30 jaar gecontesteerd. Nu is ze niet meer aangepast aan de huidige noden van het onderwijs, noch aan de inzichten van wetenschappelijk onderzoek in de opleidingsdidactiek. Sedert 1976 hebben de universiteiten en hun lerarenopleiders zich ononderbroken met de vernieuwing van hun lerarenopleiding bezig gehouden. Getuige daarvan zijn de standpunten die werden ingenomen door de VLIR en door de universitaire lerarenopleiding verenigd in de CULOV. Over het concept en de organisatie van de academische opleiding bestaat een grote mate van eensgezindheid. Dit decreet was een gepast moment geweest om tot realisatie over te gaan. In het jongste regeerakkoord van 14 juni 1995 werd hier immers ook op aangedrongen.

Tot slot menen wij dat in het kader van de ondersteuning van de leraar tijdens zijn loopbaan niet alleen de beginnende leraar recht heeft op ondersteuning van het werkveld, maar ook de aspirant-leraar tijdens zijn stages in de initiële opleiding. We betreuren het dat zelfs de intentie daartoe niet werd opgenomen in het decreet en dat het door het Vlaams Blok ingediende amendement hierover door de meerderheid werd weggestemd.

Het Vlaams Blok steunt dit ontwerp van decreet dus niet. Wij wensen niet mee verantwoordelijk te zijn voor een decreet dat opvalt door zijn onvolledigheid omdat de meerderheid onvoldoende oor had voor wat er werkelijk leeft in het veld. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de belangrijkste schakel in de onderwijswereld en de belangrijkste pion is de leerkracht. Hij of zij is de garantie voor een kwaliteitsvol onderwijs. Wat een minister van onderwijs ook wil bereiken, wat dit parlement ook beslist, met welke intenties inspecties het Vlaamse land afrijden, wat directies ook mogen opleggen, dat alles valt in het niets als de leerkracht, de man of vrouw aan de basis, niet mee wil, niet voldoet, niet voldoende bekwaam is en niet langer gemotiveerd is.

Mijnheer de minister, de opleiding van onze Vlaamse leerkrachten, de wijze waarop ze worden geselecteerd en het bijbrengen van vaardigheden is dan ook een enorme

Van Dijck

uitdaging die kwaliteit in ons onderwijs moet bestendigen. Dit zijn niet zo maar loze begrippen of goedkope stellingen. Neen, onze toetsing met het veld zet ons aan tot nadenken en doet ons de toekomst nogal pessimistisch inzien. Dit is echter tegen onze natuur en dus een reden te meer om de stier bij de horens te vatten.

De recrutering van onderwijsmensen wordt jaar na jaar problematischer. Het is niet zo dat er geen kandidaten meer zijn, maar wel dat het niveau daalt. Meer begaafden kiezen steeds minder voor een job in het onderwijs. Voor meer dan 40 percent van hen is een onderwijsberoepsopleiding een tweede, derde, ja zelfs vierde keuze. De algemene maatschappelijke onderwaardering van het beroep is daar zeker niet vreemd aan.

Deze neerwaartse trend moet worden omgebogen, als we op middellange termijn niet voor katastrofes willen staan. Het maken van een decreet lerarenopleiding op zich, zal geen ander klimaat scheppen, wel moeten hier alle kansen worden benut om onze leerkrachten, zowel in de initiële opleiding als in de navorming, maximaal voor te bereiden en maximaal bij te scholen.

Het voorliggend ontwerp komt echter niet tegemoet aan onze verwachtingen. Er zitten wel een aantal positieve elementen in, zoals de praktijkopleiding aan de universiteiten en het doorbreken van de vlakke loopbaan. Onze kritieken zijn echter van die aard dat wij dit decreet niet kunnen goedkeuren.

Een eerste bemerking betreft de verlenging met één jaar van de opleiding voor de leraren basisonderwijs en voor de regenten in 1984. Toevallig was ik bij diegenen die voor het eerst een derde jaar voorgeschoteld kregen. Ik kan u meedelen dat dit derde jaar programmatisch nauwelijks ingevuld was. Ik meen trouwens dat deze uitbreiding met één jaar ook nooit geëvalueerd werd. Niet dat ik het nut van een derde jaar in twijfel trek, maar een correcte invulling naar inhoud is toch wel het minst wat kan worden verwacht. Dit voorbeeld roept bij mij de volgende vragen op.

Draagt dit nieuwe decreet überhaupt de garantie in zich voor een kwaliteitsvolle lerarenopleiding ? Waar worden kwaliteitsnormen ingeschreven ? Welke waarborgen worden er voorzien ?

Ik vrees dat dit alles vrij pover uitvalt ? Ter zake wil ik verwijzen naar het advies van de Raad van State.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, ik wil er de heer van Dijck op wijzen dat het beter ware zo hij consequent bleef met de standpunten van zijn eigen fractie. Zijn collega is daarjuist de autonomie van de

scholen komen loven en tot eeuwige waarde van de hemel komen uitroepen.

Mijnheer Van Dijck trekt dat nu al weer in twijfel en hij vergeet dat het curriculum door de hogeschool zelf wordt ingevuld en vervolgens ook waargemaakt. Als dat fout loopt wordt de verantwoordelijkheid meteen in de schoenen van de centrale overheid geschoven en vervalt men in een, wellicht niet bedoeld, pleidooi tegen de autonomie.

De oppositie is uiteraard bevrijd van elke verantwoordelijkheid voor het beleid en dat is zo veel gemakkelijker, maar enige logica in de redenering van haar woordvoerders zou de oppositie niet misstaan. Binnen een tijdsbestek van 24 uren is dat niet te veel gevraagd.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, met volgend citaat wil ik even illustreren hoe de Vlaamse regering bevoegdheden toegemeten worden zonder dat daartegenover enige waarborgen in het decreet zijn ingeschreven. Begin citaat. Met sommige bepalingen van het ontwerp worden aan de Vlaamse regering bevoegdheden gedelegeerd, zonder dat daarbij in de nodige criteria wordt voorzien waardoor de regering bij het uitoefenen van de gedelegeerde bevoegdheden zal moeten laten leiden of zonder dat de essentiële bestanddelen van de beoogde maatregelen op een voldoende duidelijke wijze kunnen worden afgeleid uit de delegatiebepaling. Einde citaat.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, ingevolge de aanneming van de amendementen van mevrouw Vanderpoorten zijn enkele van die bepalingen verdwenen. De heer Van Dijck is dat sinds de laatste commissievergadering wellicht vergeten.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de minister, wij zijn dit niet vergeten.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Van Dijck, ik geloof u graag, maar uw toonzetting verleidt mij ertoe dezelfde toon aan te slaan.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mijn volgende opmerking betreft de kritiek op de opleidings-eenheden van de leerkrachten secundair onderwijs groep één, zoals vervat in een amendement dat wij vandaag opnieuw hebben ingediend. Ik herinner me dat nog zeer precies.

Minister Luc Van den Bossche : De heer Van Dijck heeft blijkbaar een selectief geheugen.

De heer Kris Van Dijck : De heer Sannen en ik zelf hebben dat amendement opnieuw ingediend. De verdeling van de puntenwaarden bij grote vakken, zoals bijvoorbeeld Nederlands, Frans, wiskunde waaraan de waarde één werd toegekend, kunnen samen worden genomen. Is het de bedoeling om superleerkrachten te vormen die

Van Dijk

deze drie omvangrijke vakken kunnen doceren ? En zullen vakken als aardrijkskunde en geschiedenis, die in de praktijk voor minder uren staan, moeten worden geëlimineerd ?

Daarom herhalen wij om aan Frans, Nederlands en wiskunde de puntenwaarde twee toe te kennen. Scholen die het zelf willen kunnen er ook nog Engels aan toevoegen. Daardoor is men steeds verplicht een kleiner vak toe te voegen aan een hoofdvak. Het vak met waarde twee kan hierdoor dan ook op een ernstige manier voorbereid worden.

Aangezien de leerkrachten van groep één, de vroegere regenten, in het ASO al hun opleidingsvakken mogen onderrichten in zowel de eerste als de tweede graad, in tegenstelling met wat destijds voorlag, vraag ik me af wat heden nog de bedoeling is van de uitdiepingseenheden.

Het gaat niet op dat de leraar secundair onderwijs groep één grondiger voorbereid wordt, terwijl hij dat andere vak evenzeer in al die domeinen kan geven.

Tot slot valt ook hier weer de opmerking van de Raad van State op dat hij gezien de spoedbehandeling geen degelijk advies kon formuleren. Dit decreet biedt onvoldoende garanties voor een kwaliteitsvolle lerarenopleiding. Daarom zullen we het niet goedkeuren. (*Applaus bij de VU en AGALEV*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het belang van onderwijs in onze samenleving moet ik niet meer onderstrepen. Het belang van zij die onderwijs verstrekken is daar onlosmakelijk mee verbonden. Ik was dan ook gecharmeerd door zowel mevrouw Vanderpoorten als mijnheer Sarens, die bij de inleiding van hun betoog de taken, de rol, de positie van de leraar hebben trachten te duiden. Dit is nu precies het grote probleem van dit decreet. Hier ligt een decreet voor zonder voorafgaandelijk debat over de rol, de taak van een leraar in onze samenleving, in het onderwijs, over de functie die hij moet opnemen. Het lerarenprofiel moet nog steeds vastgesteld worden. Men spant hier duidelijk de kar voor het paard. Het lijkt me eerder wenselijk eerst een overeenkomst te bereiken over wat we van onze leraren verwachten, alvorens we de hervorming van de lerarenopleiding aanpakken. Een ander frustrerend element is namelijk dat dit decreet voortdurend wordt voorgesteld als een evenwichtsoefening, waarbij in Elewijt heel belangrijke stappen werden gezet.

Mijnheer de minister, ik erken ten volle de democratische meerderheid, maar ik was als parlementslid wel een beetje gefrustreerd wanneer er bepaalde amendementen

voorgelegd werden die u zelf afwimpelde, niet op basis van hun inhoud, maar op basis van het feit dat ze wellicht het evenwicht zouden kunnen verstoren. Ik vind dat je het parlement en de volksvertegenwoordiger op dat ogenblik totaal buitenspel zet. Ik wil best een debat aangaan over de inhoud. Ik heb er geen enkel probleem mee wanneer bepaalde amendementen op inhoudelijke basis worden verworpen. Als volksvertegenwoordiger heb ik er echter heel wat problemen mee dat er niet over gepraat mag worden omdat dit het evenwicht zou kunnen aantasten.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, u bent de kampioen van het veld, van de 92.000 raadplegingen. Telkens een amendement van u verschijnt, zie ik bijna onmiddellijk welke groep ze geschreven heeft. Men komt met deelgenoten aan het proces, consumenten, producenten, vakbewegingen, deskundigen, na moeizame besprekingen tot een algemeen gedragen visie, waarbij elkeen rond die tafel wel een stukje water en een stukje wijn heeft overgehouden. U verbaast me wanneer u betreffende het argument van een moeizaam bereikt evenwicht dan verklaart : dit is toch vreselijk erg, dit is heiligschennis. Men moet ook een beetje rechtlijnig zijn. Ik begrijp dat de ene meer de neiging heeft naar adviesorganen te luisteren dan de andere. Ik heb die neiging minder dan u, dat geef ik u grif toe. Nu draait u echter de zaken om : u laat uitschijnen voorstander te zijn van een soort sterk regime, waarbij iedereen wel mag praten, maar waarbij Sannen en co, de nieuwe naamloze vennootschap, uiteindelijk beslist.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, de manier waarop u hier de zaak wil voorstellen lijkt me een beetje overdreven. Ik heb er geen enkel probleem mee dat er overleg is, dat er adviesorganen worden geraadpleegd. Ik vind het zelfs essentieel. In dit geval vind ik het echter de eerste taak van de overheid een fundamentele visie op onderwijs en de plaats van de leraar erin te ontwikkelen, na advies en na overleg. Het is de overheid die deze taak moet vervullen en die de middelen moet vrijmaken om een dergelijk onderwijs mogelijk te maken. Dat heeft niets te maken met sterk regime, maar wel met verantwoordelijkheid opnemen als overheid.

Minister Luc Van den Bossche : Een geluk dat deze woorden voor de eeuwigheid zullen zijn genoteerd. Ik zal nog zeer dikwijls voorlezing geven van deze zeer wijze woorden.

De heer Ludo Sannen : Met plezier, mijnheer de minister ! Ik was begonnen met aan te tonen dat inhoudelijke amendementen ten opzichte van dit decreet niet werden aan-

Sannen

vaard op basis van de zogenaamde evenwichtsoefening. Vandaar kan ik ook duidelijk dit decreet formuleren als het decreet van de gemiste kansen, omdat het fundamenteel aan de herwaardering van de opleiding en het ambt van de leraar niet raakt.

We zijn altijd voorstander geweest van het feit dat zeker de opleiding tot leraar secundair onderwijs moet worden opgetild naar het academisch niveau. Een vierjarige opleiding voor leraar secundair onderwijs voor zowel groep één als groep twee zou de territoriumstrijd die zich afspeelt binnen de tweede graad van het secundair onderwijs opheffen. Op dat moment zouden wij ook meer op het niveau zitten van de rest van Europa en een opleiding krijgen zoals de meeste ons omringende landen hun opleiding hebben georganiseerd.

Minister Luc Van den Bossche : Als ik u goed begrijp, mijnheer Sannen – want ik wil u graag begrijpen –, dan zegt u nu dat de inhoudelijke opleiding tot licentiaat en de inhoudelijke opleiding tot regentaat gelijkwaardig zijn.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, wanneer een regentaatsopleiding wordt opgetild tot het academisch niveau, dan bestaat de mogelijkheid om de vakinhoudelijke opleiding zodanig te versterken dat ook die mensen over het hele secundaire onderwijs les kunnen geven.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, ik zie nu in dat u ervoor pleit om naar een onderwijs van twee cycli over te stappen voor de opleiding van kleuteronderwijzer-onderwijzer regent. Is het dat wat u bedoelt ? (*Opmerkingen van mevrouw Nelly Maes*)

Dat is heel interessant, mevrouw Maes. Wanneer u de volgende keer naar de commissie komt, dan zal u dat wel meemaken !

Dat is de fout van uw fractie. Ik wil wel tussenkomen bij uw fractieleider om dat recht te zetten.

De voorzitter : Laat zoiets maar aan de fractie zelf over ! (*Opmerkingen van de heer Jean-Marie Bogaert*)

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, als u mij goed had beluisterd, dan had u kunnen begrijpen dat ik het in eerste instantie had over de leraar secundair onderwijs.

Minister Luc Van den Bossche : Daar ging het nu precies over ! In het secundair onderwijs geven de regent en de licentiaat les. Moet ik dan veronderstellen dat er een nieuw onderscheid komt : aan de ene kant de regenten – onderwijs van twee cycli – en aan de andere kant de onderwijzers en de kleuteronderwijzers – onderwijs van één cyclus ?

De heer Ludo Sannen : Dat kan een mogelijkheid zijn.

Minister Luc Van den Bossche : Het is goed dat het veld weet dat u opnieuw een verschil van rang en stand wilt invoeren tussen de regenten enerzijds en anderzijds de kleuteronderwijzers en onderwijzers.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, u beschouwt de prestatie als minder belangrijk en u hanteert hiervoor het aantal jaren opleiding. Deze interpretatie laat ik voor uw rekening, maar u moet die niet in mijn mond leggen. Dit zou betekenen dat de opleiding tot regent minder belangrijk is dan de opleiding tot licentiaat.

Minister Luc Van den Bossche : Helemaal niet, ik probeer alleen logisch door te denken op wat u zegt. Ik wil u alleen helpen opdat u zou inzien wat u aan het verdedigen bent. Ik behoed u voor groter onheil, in feite speel ik nu vader voor u.

De heer Ludo Sannen : Ik zie geen probleem, maar ik duld niet dat u de duur en de kwaliteit van een opleiding aan mekaar koppelt. Dat is iets wat ik niet heb gedaan. Het is een interpretatie die u daaraan toevoegt. Ik had het over een vierjarige cyclus voor een leraar secundair onderwijs, opdat de vakinhoudelijke uitdieping voldoende groot is, zodanig dat de territoriumstrijd opgeheven zou worden.

Minister Luc Van den Bossche : Wat doet u dan met de vraag die door de pedagogen wordt gesteld ? Ze vragen dat er in de eerste graad van het secundair onderwijs een bredere inzetbaarheid zou zijn dan in de hogere graden. In dat geval evolueren we wel naar drie cycli.

De heer Ludo Sannen : De brede inzetbaarheid heeft vooral te maken met de vakinhoudelijke bekwaamheid. Ik heb het gevoel dat we de commissie aan het overdoen zijn. In het verslag staat duidelijk dat ik dit decreet een gemiste kans vind omdat men geen vierjarige opleiding van academisch niveau voor de leraren secundair onderwijs tot stand heeft gebracht.

Minister Luc Van den Bossche : U hebt mijn verduidelijking gekregen, het veld en ikzelf danken u.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, het decreet beperkt zich dus tot een driejarige opleiding. Binnen deze driejarige opleiding is het van belang te stellen dat de leraar secundair onderwijs groep één, een versterkte vakinhoudelijke bekwaamheid zou moeten krijgen. Ik ben ervan overtuigd dat de didactische bekwaamheid en de didactische opleiding die daarin aanwezig is, voldoende gewaardeerd wordt op dit moment. Voor de leraar secundair onderwijs groep twee schortte het vooral aan de vakdidactische opleiding die, door de middelen die nu worden gecreëerd voor het universitair onderwijs en bepaalde

Sannen

opleidingen van academisch niveau, kan worden versterkt.

Het zal wellicht ook noodzakelijk zijn om de nodige kwaliteitsbewaking door te voeren indien deze middelen naar de universiteiten en de hogescholen zouden gaan, opdat ze ook werkelijk tot een ernstige vakdidactische bekwaamheid zouden leiden.

Tot nu toe heb ik het gehad over de initiële opleiding met betrekking tot de basisbekwaamheden die later flexibeler moeten worden ingevuld bij de uiteindelijke uitoefening van het ambt. Daarnaast wil ik toch nog eens onderstrepen dat het systeem van uitdieping volgens mij niet ideaal is. We hadden het net over het feit dat de opleiding voor de leraar secundair groep één zich vooral zou moeten versterken rond het vakinhoudelijke. Daarom pleit ik ervoor dat de initiële opleiding zich zou beperken tot de vakken, die men van bij het begin kiest en die samen drie punten uitmaken en waarvoor men dan de bevoegdheid krijgt over de vier jaren. Het kan toch niet, mijnheer de minister, dat iemand in een vierde jaar Duits mag geven wanneer hij pas zijn eerste aanzet tot Duits krijgt vanaf het tweede jaar in zijn initiële opleiding. Het lijkt me wenselijker dat de initiële opleiding vakinhoudelijk voldoende sterk wordt gemaakt vanaf het eerste jaar. De uitdieping is dan op dat moment niet aan de orde. Ik vind het veel wenselijker dat er in de navorming of nascholing middelen voorzien worden om leraars, die in het kader van hun loopbaan hun opleiding of taakin-vulling willen heroriënteren, kansen tot nascholing te geven. Zodoende kunnen ze in nieuwe vakken de nodige bekwaamheid verwerven, met de bedoeling deze vakken dan ook te onderwijzen. In het kader van de hervorming van het secundair onderwijs, van een veel soepeler functie-bepaling en van een grotere inzetbaarheid zou dit interessanter geweest zijn.

Een ander element dat mij nauw aan het hart ligt, is dat u het getuigschrift van pedagogische bekwaamheid niet heeft opgenomen. Dit decreet handelt over alle leerkrachten van het kleuter- tot het secundair onderwijs, behalve één groep van het secundair. Dit is een groot tekort. Willen we naar een eenvormige benadering, een soepelere inzetbaarheid, dan moeten de departementen lerarenopleiding de mogelijkheid krijgen dit getuigschrift af te leveren. De aanvangsbegeleiding wordt nu bekostigd, dat is positief. Daarbij aansluitend zijn er geen extra middelen voor de mentoren van stagebegeleiding. Dat is nochtans net zo belangrijk. De aanvraag tot stage zal door dit decreet sterk toenemen maar voor de begeleiding ervan zal er geen geld zijn. Dat zal tot problemen leiden.

De bedragen voor nascholing zijn beperkt, maar ze zijn er. Ik heb op zich geen problemen met de vraaggestuurde nascholing. Ik stel wel vragen over de aanwending van de

middelen en over de controle daarop. Elke school moet een nascholingsplan kunnen voorleggen aan de inspectie maar over het geld staat niks in het decreet. De concrete invulling van de vraaggestuurde navorming kan tot bepaalde problemen leiden. Ik heb een nota van februari 1996 op de kop kunnen tikken met de titel : De decretaale navorming doorgelicht. Dit rapport werd gemaakt door bekwame en ervaren mensen. Zij hebben suggesties, voorstellen en waarschuwingen voor de invulling van de navorming. Het verbaast me sterk dat dit nooit in het Vlaams Parlement is gekomen.

Dit is een merkwaardige gang van zaken die zeker niet van een open politieke cultuur getuigt. Deze nota was expliciet voor het Vlaams Parlement bedoeld, hij had ons kunnen helpen bij de bespreking van dit decreet over nascholing en navorming.

Mijnheer de minister, u zegt zelf dat dit een aanbouwdecreet is. Ik ben blij dat u deze term gebruikt, dit biedt nog toekomstperspectieven. Misschien kan de begeleiding en opleiding van leerkrachten later beter decretaal worden onderbouwd. Wij kunnen dit decreet van de gemiste kans, dat niets fundamenteel verandert, dan ook niet goedkeuren. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche (*Op de tribune*) : Voorzitter, collega's, ik zal kort antwoorden. Ik denk dat er binnen de commissie en tijdens de hele voorgeschiedenis van dit decreet al meer dan genoeg is gezegd. Ik moet daar nog maar weinig aan toevoegen.

Ik heb uiteraard weinig toe te voegen aan de welhaast sociologische analyse die de mevrouw Vanderpoorten maakte. Dit lijkt mij een juiste schets van het fenomeen onderwijs te zijn.

Ik wens voorafgaandelijk een opmerking te maken. Enerzijds is men het eens met een verregaande autonomie voor hogescholen en universiteiten, zelfs met een academische vrijheid die – telkens dit goed uitkomt – wordt opgevoerd. Anderzijds vraagt men voortdurend dat het beleid verantwoordelijk zou zijn voor de wijze waarop de hogescholen die autonomie invullen. Het beleid hoeft daar niet verantwoordelijk voor te zijn. Ik ontwaar hier soms een merkwaardig centralisme. Men pleit er hier zelfs voor dat elke kwaliteitscontrole zou worden uitgevoerd worden door de centrale overheid. Dit is strijdig met elk inzicht inzake kwaliteitscontrole. De meest effectieve kwaliteitscontrole is de kwaliteitscontrole binnen het eigen bedrijf. Dat heb ik hier vandaag niet gehoord. Iedereen graaft zich in, spreekt wel over een nieuwe politieke cultuur, maar daar blijft het bij.

Van den Bossche

Ik wil even de krachtlijnen overlopen. Deze zijn in vier punten samen te vatten. Ten eerste leggen we een dubbele nadruk op een diepgaande, initiële opleiding binnen de actuele studieduur en op een permanente vorming via enerzijds voortgezette opleiding en anderzijds nascholing tijdens de beroepsloopbaan. Ten tweede, een continuüm – waar ik de Vlaamse Onderwijsraad citeer – tussen enerzijds de polyvalentie die belangrijk is bij leerkrachten met jonge leerlingen en anderzijds vakspecialisatie voor leerkrachten met oudere leerlingen. Ten derde, een gemeenschappelijke opleiding die een brede inzetbaarheid garandeert en mobiliteit, weze het met bijkomende inspanning binnen de loopbaan, mogelijk maakt.

Ten vierde is er dan de aanvangsbegeleiding voor de beginnende leraar en de ondersteuning van de leraar in zijn professionalisering. Het ontwerpdecreet heeft dit uitgebouwd in grote krachtlijnen als daar zijn : bepalingen inzake de initiële loopbaan, de initiële lerarenopleiding met de startcompetentie, de voortgezette lerarenopleiding naar de mobiliteit en de vergroting van de inzetbaarheid toe via het behalen van aanvullende diploma's, en drie de aanvangsbegeleiding en de ondersteuning van de leraar in zijn professionalisering met als belangrijke vernieuwing de vraaggestuurde nascholing.

Ik wil terzijde toch even opmerken dat ik mij wel degelijk kan terugvinden in een stuk van de kritiek van de heer Sannen. Het ware natuurlijk beter indien men nog meer geld hiervoor kon uitgeven. Er is echter één probleem, mijnheer Sannen. Indien men ooit hier over een nieuwe cultuur wil spreken, dan zal men een Reglement moeten goedkeuren waarin vermeld wordt dat elkeen die hier een thesis poneert – en deze met veel overtuiging komt verdedigen – dat er meer geld moet worden gegeven op een bepaald punt, op straffe van geschrapt te worden uit de annalen, mee moet delen waar hij of zij dat geld zal halen.

Ik denk dat dit een oefening zou zijn in twee keer nadenken. Ik weet dat u een groot hart hebt, en ik heb daar zelfs respect voor. Ik zie dat sommige van uw collega's al beginnen wenen van ontroering. Maar dit is natuurlijk geen wijze van politiek bedrijven als je niet tegelijkertijd zegt waar u de middelen gaat halen. Er is de beperktheid van de middelen, u weet dat net zo goed als ik. Er blijft altijd een groot probleem tussen wat men liever zou doen, wat zelfs beter zou zijn en wat in werkelijkheid ook mogelijk is.

Ik denk dat dát een van de dingen is die misschien als algemeen element doorheen alle debatten – niet alleen onderwijs – zou moeten worden gehanteerd. Dat zou ook meer duidelijkheid geven aan de buitenwereld. Nu lijkt het zo een beetje alsof het beleid net die middelen wil ontzeggen aan die leraar die zich in zekere mate opoffert

om stage te begeleiden en dat die overheid als het ware die leraar niet wenst te valoriseren en dat daar toch wel ergens een aantal ernstige mensen in het halffrond zitten die dat natuurlijk wel zouden doen. Zo eenvoudig is het verhaal natuurlijk niet. Het is een verhaal van geen middelen en van prioritair middelen te moeten aanwenden over een volledig veld.

Dat wou ik toch wel even zeggen, eraan toevoegend dat ik uw zorg wel degelijk kan delen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, wanneer we over middelen praten, dan moeten we over het globale budget praten. Ik kan me voorstellen dat u andere keuzes maakt dan wij. Ik wil het onderwijsdebat echter niet laten herleiden tot louter en alleen een debat over budget en over middelen. Trouwens, in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs zal je misschien bepaalde middelen kunnen genereren om inderdaad ruimte te creëren voor stagementorschap. Dit is maar één voorbeeld. In elk geval ben ik hier zeker niet de pleitbezorger om de kostprijs van het onderwijs te verhogen, maar langs de andere kant wil ik ook niet meedoen aan de hele maatschappelijke sfeer die wordt gecreëerd alsof het onderwijs veel te duur zou zijn. Het onderwijs beslaat 5,8 percent van het Bruto Geografisch Produkt, dat is precies het gemiddelde van de OESO.

Dit is trouwens maar één cijfer, mijnheer de minister. De OESO gebruikt ook andere cijfers, namelijk waar het gaat over de kostprijs per leerling.

Waar het gaat om de kostprijs per leerling, vergeleken met andere OESO-landen, zitten we op dit vlak onder het gemiddelde. Dat heeft te maken met allerlei factoren, zoals de hogere graad van participatie aan hoger onderwijs en de leerplichtverlenging. Ik wil alleszins geen deel hebben aan een sfeer waarin elke open discussie over het onderwijs wordt gesmoord in een discussie over budget en begroting.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, ten eerste heb ik nooit gezegd dat het onderwijs in zijn geheel te duur is. Wat dat betreft, kunnen we het nog eens raken.

Ten tweede stel ik vast dat u vragende partij bent voor een hervorming van het secundair onderwijs, waarmee geld wordt gegenereerd. Er is meer vreugde in de hemel voor één bekeerling dan voor honderd rechtvaardigen. Aangezien God mij bekend is, zal ik dat onmiddellijk signaleren.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, ik zou u wel willen vragen of u persoonlijk luistert. Bij mijn betoog

Sannen

over het terug naar de Raad van State sturen van het vorig decreet, heb ik duidelijk gezegd dat het opheffen of niet laten doorgaan van dit decreet over de benoemingen en programmatiestop van het secundair onderwijs, juist de nodige sereniteit kan creëren om ook met de oppositie gezamenlijk te kunnen nadenken over de toekomstige hervorming van het secundair onderwijs. Toen had uw frank al moeten vallen.

Minister Luc Van den Bossche : Hij was nog niet gevallen. Het was een briefje.

De voorzitter : Er was wind.

Minister Luc Van den Bossche : Ja, en daarmee viel hij niet. Ik wist al dat u erover wou nadenken, maar niet dat u ernaar verlangde. Nu heb ik bijgeleerd dat u verlangt naar die hervorming die geld zal genereren. Dat vervult mij met vreugde.

De heer Ludo Sannen : De vraag is hoe de hervorming er moet uitzien.

Minister Luc Van den Bossche : Uiteraard anders. Dat woord staat trouwens ook in de naam van uw partij. (*Gelach*) U brengt een variatie op het thema : quand on aime, on ne compte pas. U stelt dat het onderwijs in zijn geheel niet te duur is. Dat is juist. Zeggen dat we – de grand coeur – moeten kunnen discussiëren en niet altijd over geld moeten praten, is echter net iets te gemakkelijk. Op dat vlak moet u intellectueel de consequenties dragen van wat u voordien hebt gezegd.

Mijnheer de voorzitter, ik kom even terug op de navorming. Wat dat betreft, hebben we de vraaggestuurde navorming ingevoerd. Die wordt nog enigszins gecorrigeerd door het feit dat de netten een rol spelen in de navorming, en ook door het feit dat de overheid kansen heeft om haar accenten te leggen. De overheid kan bijvoorbeeld vaststellen wat fout loopt bij het vraaggestuurde, en waarnaar te weinig vraag is bij de scholen. Op dit punt heb ik als eerste publiek gesteld dat het onderwijs zelfs in geval van een aangroei van de navorming – die ik tegen het pleidooi van sommigen in in het decreet wil opnemen – in vergelijking met een normaal bedrijf te weinig kan uitgeven aan die navorming. Ook hier speelt echter weer het verhaal van de middelen een rol. Het is echter belangrijk dat we evolueren van een aanbodgestuurde situatie, die veel overheidsgeld vergt, naar een vraaggestuurde situatie, in een landschap dat hoe dan ook meer financiële mogelijkheden krijgt toegewezen.

Mijnheer Sannen, dit ontwerp van decreet pretendeert niet alles te regelen, laat staan dat het dat in de perfectie wil doen voor de gehele lerarenopleiding. Een aantal belangrijke zaken werden voorbehouden voor andere decre-

ten. Ik heb het ondermeer over de opleiding voor leraren secundair onderwijs van groep drie of de GPB-opleidingen, die in het kader van het ontwerp van decreet Volwassenenonderwijs een eigen regeling zullen krijgen. Op dit ogenblik wordt ook geen afzonderlijk leraarstype voor hoger onderwijs ingeschreven, en zeggen we evenmin iets over de opleiding van de leraren van het deeltijds kunstonderwijs. In die zin lijkt mijn kwalificering aanbouwdecreet een juiste omschrijving.

Wel biedt het ontwerp van decreet de noodzakelijke basiselementen voor een fundamentele hervorming van de lerarenopleiding. Van zodra het decreet is goedgekeurd, zal een zware taak zijn weggelegd voor de betrokkenen in het onderwijs. Dat geldt vooral voor de departementen Lerarenopleiding van de hogescholen en de universiteiten, maar ook voor de scholen en niet in het minst voor de aspirant-leraren en de leraren zelf. Ik geloof dat het beleid de juiste rol speelt, en bouwstenen aanreikt voor de kwalitatieve hervorming. Het gebouw zelf moet echter worden waargemaakt door de onderwijsactoren.

De voorzitter : Wenst nog iemand te reageren ?

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, ik heb één concrete vraag. Ik heb verwezen naar dit rapportje, dat voor het Vlaams Parlement is opgemaakt. Hoe komt het dat dit nooit bij ons is terechtgekomen ?

Minister Luc Van den Bossche : Ik moet toegeven dat ik niet weet over welk rapport u het hebt. Ik heb daarnet de ambtenaren geraadpleegd en die weten evenmin over welk rapport het gaat. Overigens, als dit rapport voor u zou zijn bestemd, zou u het besteld moeten hebben en zou u het beter moeten weten dan ik.

De heer Ludo Sannen : Het komt van het departement zelf, en de vraag ook.

Minister Luc Van den Bossche : Het departement kan in elk geval niet voor het parlement werken. Het departement kan voor de minister werken en die kan het dan overhandigen. Maar ik ken het niet en ik herinner me niet het te hebben gezien. De betrokkenen op de ambtenarentribune kennen het ook niet.

De heer Ludo Sannen : Het is opgemaakt door de heer of mevrouw Peeters, Van Cauwenberghe, Schollaert, als projectleider, en Coucke.

Minister Luc Van den Bossche : Deze mensen waren betrokken bij de vroegere navorming. Het kan zijn dat ze uit eigen initiatief een nota hebben geschreven en voor verspreiding aan de parlementsleden hebben bedoeld. Mij hebben ze dat in elk geval niet bezorgd met de vraag het te verspreiden. In principe zouden ze zoiets trouwens niet

Van den Bossche

eens kunnen doen onder die titel. Het zal dan wel ten hoogsten om een document gaan dat misschien niet volledig is uitgewerkt en afgewerkt, maar daar kan ik niet aan doen. Indien ik de minister van Ambtenarenzaken was, zou ik nu moeten onderzoeken wat het juist is en hoe ze dat justifiëren. Maar ik ben de minister van Onderwijs, dus zal ik dat niet doen.

De voorzitter : Wenst nog iemand te reageren ?

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, ik had daarstraks mijn hand opgestoken, maar we zitten hier nogal excentrisch.

De minister heeft de heer Sannen erop gewezen dat hij met zijn kwaliteitseisen nogal centralistisch is. Hij heeft dat ook tegen de heer Van Dijk gezegd.

Mijnheer de minister, zelf hebt u een aantal bevoegdheden van de lerarenopleiding van het HOBU ingeperkt met dit decreet.

Minister Luc Van den Bossche : Welke ?

Mevrouw Nelly Maes : Bepaalde artikelen vermelden uitdrukkelijk de schrapping van sommige bevoegdheden. Mevrouw Vanderpoorten is zo vrij geweest er amendementen op in te dienen.

Minister Luc Van den Bossche : Ik ben haar ook in een aantal gevallen gevolgd. Eén of twee keer heb ik een amendement van mevrouw Vanderpoorten niet overgenomen en twee, drie keer wel, toen haar argumentatie juist was.

Daarstraks zat iedereen hier te zingen en te schreien dat alleen amendementen van de meerderheid worden aangenomen. Voor zover ik weet, is mevrouw Vanderpoorten nog niet van fractie veranderd en behoort ze dus niet tot de meerderheid, hoewel ik dat wel zou willen. Nochtans is haar amendement aangenomen. Ik herinner me ook dat een amendement van de heer Sannen is aangenomen. Om maar aan te tonen dat men soms, als er veel pers aanwezig is, graag eens wat liegt in het kader van de nieuwe politieke cultuur.

Ik geef toe dat de minimale gemeenschappelijke stam wel is overgebleven. We hebben hier voorgesteld dat we dat bepalen, maar volledig binnen de autonomie wordt ingevuld.

Mevrouw Nelly Maes : Daar wilde ik iets over zeggen. Met de praktijk van de hervorming in het HOBU maken we vandaag de dag pas kennis. En hoezeer we ook de principes van de hervorming van het HOBU genegen zijn, we worden meer en meer ongerust over de toepassing van

deze principes in de praktijk. De wetgever is het aan zichzelf verplicht om de decreten zo op te stellen dat men in elk geval niet uitkomt, waar men niet wil uitkomen aan het einde van rit.

Minister Luc Van den Bossche : Dit is dus echt typisch voor deze assemblée. We zijn voor de vrijheid van de anderen, behalve telkens als er iets gebeurt wat ons stoort. Dan moeten we dringend onze macht gebruiken om dat over te nemen.

Mevrouw Maes, op sommige banken moet men maar eens stoppen nog te pleiten voor vrijheid en autonomie. Men moet maar eens eerlijk durven toegeven : we betrouwen u niet, dus zullen we het overnemen en essentialia vastleggen en u mag de rest invullen.

Dat is een respectabele stelling, die niet op zich verkeerd is. Maar laten we mekaar toch geen Liesbeth noemen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Ik ben zo vrij om te verwijzen naar de dagdagelijkse praktijk. Zo hebben we bij het decreet over de BRTN duidelijk gesteld dat de opdracht van de omroep duidelijk moet worden omschreven. Die opdracht zal de functionering van de BRTN inhoud geven. Dat betekent dus dat de visie inzake deze opdracht door het Vlaams Parlement moet worden ontwikkeld. Ik geloof dat dit voor een aantal opdrachten van het HOBU onvolgende is geregeld.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik had niet echt het gevoel door de minister aangesproken te worden, toen hij het over centralisme had. Moest dat toch het geval zijn, dan wil ik hier toch één en ander recht zetten. Ik vind dat kwaliteitsbewaking samen gaat met een grotere autonomie. Ik denk dat wanneer men een grotere autonomie verleent, men ook een grotere externe kwaliteitsbewaking moet organiseren. Dat is iets wat de overheid overigens voortdurend zelf doet. Zo denk ik bijvoorbeeld aan het rapport van Ernst & Young over de ARGO, aan de doorlichting van de BRTN, enzovoort.

Minister Luc Van den Bossche : U doet alsof u me terecht wijst voor iets wat al jaren zo wordt georganiseerd. Ik heb enkel willen zeggen dat de eerste kwaliteitscontrole een interne controle moet zijn. Dat is de belangrijkste controle. De tweede controle is van externe aard. Dat zijn de bezoeken ter plaatse. Als ooit de vraag gesteld wordt of het al dan niet inspelen van de sector op die externe kwaliteitscontroles een dagdagelijks gegeven wordt, dan ben ik bereid om daarin mevrouw Maes te volgen. ? Dan stelt er zich een fundamenteel probleem. Dan moet men zich afvragen of dit nog wel kan, dan wel of de klok moet wor-

Van den Bossche

den teruggedraaid. Maar vandaag is de externe controle, met externe deskundigen, in werking.

De heer Ludo Sannen : U hebt het wel over de externe controle inzake de kwaliteit. Maar u spreekt niet over de financiële controle en over de aanwending van de middelen. In het decreet wordt daarover niets, of te weinig, gezegd. Ik stel de vraag omdat mensen uit een welbepaald net opmerkten dat dit niet meer de taak van de minister is. Er werd gesteld dat de minister dat niet meer met omzendbrieven kan realiseren.

Minister Luc Van den Bosche : Het is evenmin mijn taak om te kiezen in plaats van de scholen. Het is mijn taak om ervoor te zorgen dat die middelen aan navorming worden besteed. Dat gebeurt via de techniek der trekkingsrechten. Maar de keuze inzake de aard van de navorming behoort niet tot mijn taak. De scholen zijn daar volledig vrij in. En wil een net met zijn scholen overleggen over klemtonen inzake navorming, dan staat dat hem vrij. De uiteindelijke beslissing moet wel worden genomen door de school, en het schoolteam. Navorming heeft slechts een multiplicatoreffect, die verder gaat dan de personen die de navorming hebben gevolgd, indien de vraag door het team wordt geformuleerd. Met andere woorden : dat is het geval als het team vragende partij is om ook het antwoord te ontvangen.

De voorzitter : ik wil hier de discussie beëindigen. Ik denk dat we nu een gespecialiseerd debat voeren, op het niveau van een commissiebijeenkomst. Vraagt nog iemand het woord ? *(Neen)*

Dan is de algemene bespreking gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet betreffende de lerarenopleiding en de nascholing.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

TITEL I

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

TITEL II

De lerarenopleiding

HOOFDSTUK I

Definities

Artikel 2

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

1° Het leraarstype :

- de leraar kleuteronderwijs ;
- de leraar lager onderwijs ;
- de leraar secundair onderwijs - groep 1 ; dit leraarstype omvat leraars die opgeleid zijn om les te geven in de eerste en de tweede graad van het secundair onderwijs, in de derde graad van het technisch secundair onderwijs voor wat de opleidingseenheden bio-esthetiek - haartooi en kleding - voeding/verzorging betreft en in de derde en vierde graad beroepssecundair onderwijs ;
- de leraar secundair onderwijs - groep 2 ; dit leraarstype omvat leraars die opgeleid zijn om les te geven in de tweede, derde en vierde graad van het secundair onderwijs.

2° De lerarenopleider : de hogeschool of de universiteit die een lerarenopleiding organiseert.

3° De nascholing : het geheel van onderwijsactiviteiten die tot doel hebben de kennis, vaardigheden en attitudes die de personeelsleden tijdens hun opleiding hebben verworven te verbreden of te verdiepen in functie van de verdere professionalisering.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Het beroepsprofiel van de leraar

Artikel 3

Het beroepsprofiel van de leraar is de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes van de leraar bij zijn beroepsuitoefening.

Het bevat ten minste de twee volgende basiscomponenten :

- de voor alle leraarstypes gemeenschappelijke beroepsvereisten op het vlak van kennis, vaardigheden en attitudes ;
- de voor een leraarstype specifieke beroepsvereisten op het vlak van kennis, vaardigheden en attitudes.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 4

De Vlaamse regering bepaalt het beroepsprofiel van elk leraarstype op advies van de Vlaamse Onderwijsraad. De Dienst voor Onderwijsontwikkeling stelt daartoe een voorstel op voor de Vlaamse Onderwijsraad.

De Vlaamse regering legt dit besluit binnen de zes maand ter bekrachtiging voor aan het Vlaams Parlement. Indien het Vlaams Parlement dit besluit niet bekrachtigt, houdt het op rechtskracht te hebben.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III

De basiscompetenties van de leraar

Artikel 5

De basiscompetenties van de leraar zijn de omschrijving van de kennis, vaardigheden en attitudes, waarover iedere afgestudeerde moet beschikken om op een volwaardige manier als beginnend leraar te kunnen fungeren. De basiscompetenties stellen de leraar in staat door te groeien naar het beroepsprofiel.

De basiscompetenties worden rechtstreeks afgeleid van het beroepsprofiel en bevatten ten minste de twee basiscomponenten die ook in het beroepsprofiel voorkomen.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

De Vlaamse regering bepaalt de basiscompetenties van elk leraarstype op advies van de Vlaamse Onderwijsraad. De Dienst voor Onderwijsontwikkeling stelt daartoe een voorstel op voor de Vlaamse Onderwijsraad.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV

De lerarenopleiding

Artikel 7

De initiële lerarenopleidingen en de voortgezette lerarenopleidingen worden georganiseerd door de hogescholen en de universiteiten onder de voorwaarden vastgesteld in het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en het decreet van 12 juni 1991

betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

De initiële lerarenopleidingen zijn gericht op het verwerven van de basiscompetenties voor een bepaald leraarstype. Een voortgezette lerarenopleiding is een opleiding waarbij een houder van een diploma van een initiële lerarenopleiding een bijkomende graad kan behalen.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

§ 1. De lerarenopleiders bepalen op basis van de basiscompetenties het opleidingsprogramma van hun verschillende lerarenopleidingen.

§ 2. De opleidingsprogramma's van de lerarenopleidingen omvatten ten minste de twee onderscheiden componenten die ook in de basiscompetenties voorkomen.

De minimumomvang van de gemeenschappelijke stam van de basiscompetenties bedraagt 45 studiepunten.

Op dit artikel is er een amendement ter schrapping van mevrouw Vanderpoorten c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 8

In § 2 het tweede lid schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

HOOFDSTUK V

De ondersteuning van de leraar in zijn loopbaan

Artikel 9

§ 1. De school waar de beginnende leraar zijn opdracht vervult is verantwoordelijk voor de organisatie van de aanvangsbegeleiding. Bij de invulling van de opdracht van haar personeelsleden, houdt de school hiermee uitdrukkelijk rekening.

§ 2. De inrichtende macht van de school waar de leraar zijn opdracht vervult, draagt er bovendien zorg voor dat elke leraar ook voor verdere professionalisering ondersteuning krijgt.

De professionalisering van de leraar is het uitdiepen en verbreden van de basiscompetenties, onder meer in het licht van de verwachtingen geformuleerd in het beroepsprofiel.

Voorzitter

§ 3. In het basisonderwijs kunnen de middelen voorzien voor de nascholing worden aangewend om de aanvangsbegeleiding te organiseren. Deze middelen kunnen met dat doel worden omgezet in bijkomende lestijden. De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten van de omzetting.

Op dit artikel is er een eerste amendement van mevrouw Vanderpoorten c.s. dat luidt als volgt :

TITEL II

HOOFDSTUK V

De ondersteuning van de leraar in zijn loopbaan

Dit hoofdstuk met artikel 9 wordt overgeheveld naar Titel IV, als hoofdstuk Ibis met artikel 44bis.

Op dit artikel is er een tweede amendement van mevrouw Vanderpoorten c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 9

Paragraaf 3 schrappen.

De stemmingen over de amendementen en het artikel worden aangehouden.

TITEL III

Wijzigingsbepalingen

HOOFDSTUK I

Wijzigingen aan het decreet van 12 juni 1991
betreffende de universiteiten
in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 10

Artikel 6 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, gewijzigd bij het decreet van 27 januari 1993, wordt vervangen door volgende bepaling :

"Artikel 6

Het academisch onderwijs wordt opgedeeld in de academische opleidingen, de academische initiële lerarenopleidingen, de voortgezette academische opleidingen, de doctoraatsopleidingen en de postacademische vorming."

– *Aangenomen.*

Artikel 11

Een nieuw artikel 7bis wordt in hetzelfde decreet ingevoegd, luidend als volgt :

"Artikel 7bis

Een academische initiële lerarenopleiding is gericht op het verwerven van de basiscompetenties voor het leraars-type secundair onderwijs-groep 2.

Een academische initiële lerarenopleiding wordt bekrachtigd met één van de academische graden van "geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 2".

– *Aangenomen.*

Artikel 12

In artikel 8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 januari 1993, worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° Het eerste lid wordt vervangen door volgende bepaling :
"De voortgezette academische opleidingen omvatten het geheel van de aanvullende opleidingen en de specialisatie-opleidingen."

2° Het laatste lid wordt geschrapt.

– *Aangenomen.*

Artikel 13

In artikel 11 van hetzelfde decreet wordt de eerste zin vervangen door volgende bepaling :

"Het universiteitsbestuur stelt voor elke academische opleiding, elke academische initiële lerarenopleiding, elke voortgezette academische opleiding een opleidingsprogramma vast."

– *Aangenomen.*

Artikel 14

Het derde lid van artikel 15 van hetzelfde decreet wordt geschrapt.

– *Aangenomen.*

Artikel 15

Een nieuw artikel 15bis wordt aan hetzelfde decreet toegevoegd met volgende bepaling :

Voorzitter

"Artikel 15bis

Geïntegreerd in de academische opleiding worden tijdens de tweede cyclus minimum 270 uren onderwijs- of andere studieactiviteiten voor de academische initiële lerarenopleiding aangeboden. Voor de afgestudeerden die dit onderdeel niet hebben gevolgd, moet dit deeltijds worden ingericht. Tevens worden, gedeeltelijk of volledig parallel met, of na de tweede cyclus tussen de 600 en de 750 uren onderwijs- of andere studieactiviteiten voor de academische initiële lerarenopleiding ingericht, waarvan minstens 1/3 begeleide onderwijspraktijk."

Op dit artikel is er een amendement ter schrapping van mevrouw Vanderpoorten c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 15

Dit artikel schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 16

Het eerste lid van artikel 16 van hetzelfde decreet wordt vervangen door volgende bepaling :

"De universiteiten kunnen hun academische opleidingen, academische initiële lerarenopleidingen, voortgezette academische opleidingen, en hun postacademische vorming respectievelijk in de vorm van contactonderwijs of van open onderwijs aanbieden."

– *Aangenomen.*

Artikel 17

Artikel 33 van hetzelfde decreet wordt gewijzigd als volgt :

1° In de eerste zin wordt tussen de woorden "academische" en "lerarenopleidingen" het woord "initiële" toegevoegd ;

2° De laatste zin wordt geschrapt.

– *Aangenomen.*

Artikel 18

Artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 januari 1993, wordt gewijzigd als volgt :

1° Tussen de woorden "academische" en "lerarenopleidingen" wordt het woord "initiële" toegevoegd.

2° De woorden "geaggregeerde voor het onderwijs" worden vervangen door de woorden "geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 2".

– *Aangenomen.*

Artikel 19

In artikel 43, § 3 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 23 juli 1992 en aangevuld bij het decreet van 27 januari 1993, wordt in de eerste zin van de derde alinea het woord "initiële" toegevoegd tussen de woorden "academische" en "lerarenopleiding".

– *Aangenomen.*

Artikel 20

In artikel 49, 6° van hetzelfde decreet worden de woorden "geaggregeerde voor het onderwijs" vervangen door de woorden "geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 2".

– *Aangenomen.*

Artikel 21

Aan artikel 131 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 27 januari 1993 en gewijzigd bij het decreet van 21 december 1994, wordt een derde lid toegevoegd met volgende bepaling :

"Voor de berekening van de bedoelde onderwijsbelastingseenheden wordt elk diploma van geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 2 gelijkgesteld met 0,67 onderwijsbelastingseenheden, toe te voegen aan het aantal onderwijsbelastingseenheden van het academiejaar volgend op het academiejaar waarin het diploma werd uitgereikt, en dit met toepassing vanaf de begroting 1996. Voor de toepassing van dit lid wordt het diploma van geaggregeerde voor het onderwijs gelijkgesteld met geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 2."

– *Aangenomen.*

Artikel 22

Aan artikel 202 van hetzelfde decreet wordt toegevoegd :

"42° Met ingang van het academiejaar 1997-1998 : artikel 21 van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens,

Voorzitter

gecoördineerd op 31 december 1949, zoals tot op heden gewijzigd."

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Wijzigingen aan het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 23

Aan artikel 8 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse gemeenschap wordt toegevoegd :

"4° lerarenopleidingen."

– *Aangenomen.*

Artikel 24

Artikel 10, § 1, 6° van hetzelfde decreet wordt geschrapt.

– *Aangenomen.*

Artikel 25

In artikel 18 van hetzelfde decreet wordt een 4° ingevoegd, luidend als volgt :

"4° In afwijking van 3° van dit artikel bepaalt de Vlaamse regering de minimumomvang van de voortgezette lerarenopleiding basiseducatie."

Op dit artikel is er een amendement ter schrapping van mevrouw Vanderpoorten c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 25

Dit artikel schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 26

Artikel 19 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 27

Na artikel 20 van hetzelfde decreet wordt een onderafdeling 4 toegevoegd, luidend als volgt :

"ONDERAFDELING 4

Lerarenopleidingen

Artikel 20bis

De lerarenopleidingen ingericht door de hogescholen zijn :

- de initiële lerarenopleidingen ;
- de initiële lerarenopleiding van academisch niveau ;
- de voortgezette lerarenopleidingen.

De lerarenopleidingen behoren tot het studiegebied onderwijs. De gecoördineerde lijst van lerarenopleidingen met vermelding van de opties en de graden is opgenomen als bijlage I bij dit decreet.

Artikel 20ter

§ 1. De initiële lerarenopleidingen bedoeld in dit decreet zijn :

- kleuteronderwijs, waarvoor de graad van kleuteronderwijzer(es) wordt verleend ;
- lager onderwijs, waarvoor de graad van onderwijzer(es) wordt verleend ;
- secundair onderwijs-groep 1, waarvoor de graad van geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 1 (met vermelding van de optie) wordt verleend.

§ 2. Tenzij anders vermeld, gelden alle bepalingen die van toepassing zijn op de basisopleidingen van één cyclus ook voor de initiële lerarenopleidingen vermeld in §1.

Artikel 20quater

§ 1. De opties van de opleiding secundair onderwijs-groep 1 worden bepaald door basisclusters van opleidingseenheden en de uitdieping van opleidingseenheden.

De student bepaalt de samenstelling van zijn basiscluster van opleidingseenheden en de uitdieping, binnen de door de hogeschool aangeboden mogelijkheden.

Elke basiscluster bestaat uit een aantal opleidingseenheden vermeld in §2 voor een totaal puntengewicht van 3 punten.

§ 2. De opleidingseenheden met hun respectievelijk puntengewicht zijn de volgende :

1. Opleidingseenheden met een gewicht 1 :

Aardrijkskunde, geschiedenis, Engels, wiskunde, fysica, Latijn, biologie, Frans, Nederlands, godsdienst, niet-confessionele zedenleer, economie, technisch-technologische opvoeding, burotica of informatica, project algemene vakken, kleding, bewegingsrecreatie.

Voorzitter

2. Opleidingseenheden met een gewicht 2 :

A. Mechanica-electriciteit, voeding/verzorging-kleding, handel-burotica, bio-esthetiek-haartooi, hout-bouw, bio-technieken-land- en tuinbouw.

B. Muzikale opvoeding, plastische opvoeding, lichamelijke opvoeding.

De opleidingseenheid bewegingsrecreatie kan enkel gecombineerd worden met de opleidingseenheid lichamelijke opvoeding.

§ 3. Eén van de opleidingseenheden uit de basiscluster wordt uitgediept, met dien verstande dat van de opleidingseenheden vermeld onder § 2, 2 A slechts één van de samenstellende delen uitgediept kan worden.

In afwijking van het eerste lid :

– kunnen de opleidingseenheden Latijn en technisch-technologische opvoeding niet uitgediept worden ;

– kan ook Duits als gelijkwaardig met een verdiepingseenheid gekozen worden ;

– kan ook chemie als gelijkwaardig met een verdiepingseenheid gekozen worden, op voorwaarde dat zowel fysica als biologie deel uitmaken van de basiscluster ;

– kunnen twee opleidingseenheden uitgediept worden voor zover deze zijn : de opleidingseenheid project algemene vakken en één opleidingseenheid uit volgende groep : aardrijkskunde, geschiedenis, Engels, wiskunde, fysica, biologie, Frans, Nederlands, godsdienst, niet-confessionele zedenleer, economie.

Artikel 20quinquies

De hogescholen die basisopleidingen van twee cycli aanbieden in het studiegebied handelswetenschappen en bedrijfskunde, in het studiegebied audiovisuele en beeldende kunst of in het studiegebied muziek en dramatische kunst, kunnen aansluitend bij deze basisopleidingen een initiële lerarenopleiding van academisch niveau organiseren, die wordt bekrachtigd met de graad van geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 2.

Artikel 20sexies

§ 1. Een hogeschool kan voor kleuteronderwijzers(essen) volgende voortgezette lerarenopleidingen organiseren, op voorwaarde dat de hogeschool zowel de initiële lerarenopleiding kleuteronderwijs als de initiële lerarenopleiding lager onderwijs organiseert :

– de voortgezette lerarenopleiding lager onderwijs, waarvoor het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend ;

– de voortgezette lerarenopleiding lichamelijke opvoeding, waarvoor het getuigschrift van leermeester lichamelijke opvoeding wordt verleend.

§ 2. Een hogeschool kan voor onderwijzers(essen) volgende voortgezette lerarenopleidingen organiseren :

Indien zij de initiële lerarenopleiding lager onderwijs organiseert :

– de voortgezette lerarenopleiding lichamelijke opvoeding, waarvoor het getuigschrift van leermeester lichamelijke opvoeding wordt verleend ;

– de voortgezette lerarenopleiding niet-confessionele zedenleer, waarvoor het overeenstemmend getuigschrift wordt verleend ;

– de voortgezette lerarenopleiding godsdienst, waarvoor het overeenstemmend getuigschrift wordt verleend.

Indien de hogeschool zowel de initiële lerarenopleiding lager onderwijs als de initiële lerarenopleiding kleuteronderwijs organiseert :

– de voortgezette lerarenopleiding kleuteronderwijs, waarvoor het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend.

Indien de hogeschool zowel de initiële lerarenopleiding lager onderwijs als de initiële lerarenopleiding secundair onderwijs-groep 1 organiseert :

– de voortgezette lerarenopleiding voor de algemene vakken in het eerste leerjaar B van het secundair onderwijs en het beroepsvoorbereidend leerjaar, waarvoor het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend.

§ 3. Een hogeschool kan voor geaggregeerden voor het secundair onderwijs-groep 1 volgende voortgezette lerarenopleidingen organiseren :

Indien zij de initiële lerarenopleiding secundair onderwijs-groep 1 organiseert :

– de voortgezette lerarenopleiding voor de bijkomende uitdieping van een opleidingseenheid van de basiscluster of voor Duits of chemie, waarvoor het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend. Voor de uitdieping van chemie gelden dezelfde voorwaarden als vermeld in artikel 20quater, § 3.

Indien de hogeschool zowel de initiële lerarenopleiding secundair onderwijs-groep 1 als de initiële lerarenopleiding lager onderwijs organiseert :

– de voortgezette lerarenopleiding lager onderwijs, waarvoor het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend.

Voorzitter

§ 4. Voor de toepassing van dit artikel worden de houders van het diploma kleuterleid(st)er gelijkgesteld met kleuteronderwijzers(essen) en de houders van het diploma geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs gelijkgesteld met geaggregeerden voor het secundair onderwijs-groep 1.

§ 5. Een hogeschool die zowel het studiegebied onderwijs als het studiegebied sociaal-agogisch werk organiseert, kan een voortgezette lerarenopleiding basiseducatie inrichten.

Artikel 20septies

Hogescholen die een initiële lerarenopleiding organiseren, kunnen een voortgezette lerarenopleiding buitengewoon onderwijs organiseren, waarvoor het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend."

Op dit artikel is er een eerste amendement van de heren Sannen en Van Dijck dat luidt als volgt :

Artikel 27

In de voorgestelde tekst van artikel 20quater, § 1, eerste lid op de derde regel de woorden "en de uitdieping van de opleidingseenheden" schrappen.

Op dit artikel is er een tweede amendement van de heren Sannen en Van Dijck dat luidt als volgt :

Artikel 27

In de voorgestelde tekst van artikel 20quater, § 1, tweede lid op de tweede regel de woorden "en de uitdieping" schrappen.

Op dit artikel is er een derde amendement van de heren Sannen en Van Dijck dat luidt als volgt :

Artikel 27

In de voorgestelde tekst van artikel 20quater § 2 vervangen door wat volgt :

"§ 2. De opleidingseenheden met hun respectievelijke puntengewicht zijn de volgende :

1. Opleidingseenheden met een gewicht 1 :

Engels, Duits, Latijn, aardrijkskunde, geschiedenis, fysica, chemie, biologie, godsdienst, niet-confessionele zedenleer, economie, technisch-technologische opvoeding, kleding, voeding - verzorging, bewegingsrecreatie, burotica of informatica, project algemene vakken.

2. Opleidingseenheden met een gewicht 2 :

Frans, Nederlands, wiskunde, handel - burotica, mechanica - elektriciteit, bio-esthetiek - haartooi, hout - bouw, biotechnieken - land- en tuinbouw, muzikale opvoeding, plastische opvoeding, lichamelijke opvoeding.

De opleidingseenheid bewegingsrecreatie kan enkel gecombineerd worden met de opleidingseenheid lichamelijke opvoeding.

Chemie kan enkel gekozen worden indien ook fysica en biologie tot de basiscluster behoren.

Aan de opleidingseenheid Engels kan de hogeschool ook puntengewicht 2 toekennen."

Op dit artikel is er een eerste amendement van de heer De Gucht c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 27

A. In de voorgestelde tekst van artikel 20quater, § 2, 1 op de derde regel het woord "latijn," schrappen.

Op dit artikel is er een tweede amendement van de heer De Gucht c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 27

B. In de voorgestelde tekst van artikel 20quater, § 2, 1 op de vijfde regel de woorden "project algemene vakken," schrappen.

Op dit artikel is er een vierde amendement van de heren Sannen en Van Dijck dat luidt als volgt :

Artikel 27

In de voorgestelde tekst van artikel 20quater § 3 schrappen.

Op dit artikel is er een derde amendement van de heer De Gucht c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 27

C. In de voorgestelde tekst van artikel 20quater, § 3, tweede lid, de eerste streep vervangen door "– kan de opleidingseenheid technisch-technologische opvoeding niet uitgediept worden;", de tweede streep schrappen en de vierde streep vervangen door "– kan één opleidingseenheid uit volgende groep uitgediept worden : aardrijkskunde, geschiedenis, engels, wiskunde, fysica, biologie, frans, nederland, godsdienst, niet-confessionele zedenleer, economie."

Op dit artikel is er een vijfde amendement van de heren Sannen en Van Dijck dat luidt als volgt :

Voorzitter

Artikel 27

In de voorgestelde tekst van artikel 20sexies, § 3 de tekst "– de voortgezette lerarenopleiding voor de bijkomende uitdieping van een opleidingseenheid van de basiscluster of voor Duits of chemie, waarvoor het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend. Voor de uitdieping van chemie gelden dezelfde voorwaarden als vermeld in artikel 20quater, § 3" vervangen door de volgende tekst :

"– de voortgezette lerarenopleidingen voor de uitbreiding van het basiscluster met bijkomende opleidingseenheden."

Op dit artikel is er een vierde amendement ter schrapping van de heer De Gucht c.s. dat luidt als volgt :

D. In de voorgestelde tekst van artikel 20sexies, § 3, eerste streep op de tweede en derde regel de woorden "of voor Duits of" schrappen.

De stemmingen over de amendementen en het artikel worden aangehouden.

Artikel 28

Paragraaf 3 van artikel 26 van hetzelfde decreet wordt geschrapt.

– *Aangenomen.*

Artikel 29

Er wordt in hetzelfde decreet een artikel 26bis ingevoegd, luidend als volgt :

"Artikel 26bis

Voor de inschrijving in een lerarenopleiding van academisch niveau geldt als toelatingsvoorwaarde het bezit van een diploma van de eerste cyclus van een basisopleiding van academisch niveau bedoeld in artikel 20quinquies of een diploma bedoeld in artikel 22, §2."

– *Aangenomen.*

Artikel 30

In artikel 36 van hetzelfde decreet, tweede alinea worden na de woorden "dramatische kunst" de woorden "en onderwijs" toegevoegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 31

In artikel 39 van hetzelfde decreet worden de woorden "de graad van gegradueerde" vervangen door de woorden "een graad op het einde van een basisopleiding".

– *Aangenomen.*

Artikel 32

Er wordt in hetzelfde decreet een artikel 40bis ingevoegd, luidend als volgt :

"Artikel 40bis

Geïntegreerd in de basisopleiding van twee cycli vermeld in het artikel 20quinquies zoals ingevoegd door het decreet van ... worden tijdens de tweede cyclus minimum 270 uren onderwijs- of andere studieactiviteiten voor de initiële lerarenopleiding van academisch niveau aangeboden. Voor de afgestudeerden die dit onderdeel niet hebben gevolgd, moet dit deeltijds worden ingericht. Tevens worden, gedeeltelijk of volledig parallel met, of na de tweede cyclus tussen de 600 en de 750 uren onderwijs- of andere studieactiviteiten aan de initiële lerarenopleiding van academisch niveau ingericht, waarvan ten minste 1/3 begeleide onderwijspraktijk."

– *Aangenomen.*

Artikel 33

Er wordt in hetzelfde decreet een artikel 40ter ingevoegd, luidend als volgt :

"Artikel 40ter

De Vlaamse regering bepaalt de minimale studieomvang van de voortgezette lerarenopleidingen."

Het amendement van mevrouw Vanderpoorten wordt ingetrokken.

Artikel 34

In artikel 63 tweede alinea van hetzelfde decreet wordt tussen de woorden "inzake" en "posthogeschoolvorming" het woord "lerarenopleidingen," toegevoegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 35

Artikel 175, §2 van hetzelfde decreet wordt gewijzigd als volgt :

Voorzitter

1° In de tweede alinea wordt de zinsnede ", en voor de opleiding muzikale vorming van het studiegebied onderwijs" geschrapt.

2° Er wordt een derde alinea toegevoegd, luidend als volgt : "Tot uiterlijk 1 september 1997 zijn de voorwaarden vermeld in §1, 3° niet van toepassing voor de opleiding muzikale vorming van het studiegebied onderwijs."

– *Aangenomen.*

Artikel 36

Artikel 176 van hetzelfde decreet wordt gewijzigd als volgt :

1° § 1 van artikel 176 wordt vervangen door :

"§ 1. De Vlaamse regering kan de voortgezette opleidingen die tijdens het academiejaar 1995-1996 gefinancierd werden, tijdens de academiejaren 1996-1997 en 1997-1998 telkens een financiering van 1,5 miljoen frank toekennen."

2° In § 2 wordt het woord "financiering" vervangen door de woorden "de financiering vermeld in § 1."

3° In § 3 worden voor de woorden "in aanmerking komen" de woorden "vermeld in §1" ingevoegd.

4° Er wordt een § 4 toegevoegd, luidend als volgt :

"§ 4. Om voor de financiering, vermeld in artikel 179, 13°, in aanmerking te komen moet een voortgezette lerarenopleiding voldoen aan volgende voorwaarden :

1° voorkomen op de lijst bedoeld in bijlage I van dit decreet

2° slechts eenmaal georganiseerd worden in dezelfde hogeschool

3° niet gefinancierd worden volgens § 1."

– *Aangenomen.*

Artikel 37

Artikel 178 van hetzelfde decreet wordt gewijzigd als volgt :

"In § 1, eerste zin, wordt de tekst na "begrotingsjaar" vervangen door de woorden "1996 gelijk aan 18.111,0 miljoen frank."

– *Aangenomen.*

Artikel 38

In artikel 179, 4° van hetzelfde decreet wordt de tekst na "1996" vervangen door de volgende tekst :

"en in 1997 en 1998 gelijk aan het bedrag dat op basis van artikel 176 voor voortgezette opleidingen wordt betaald. Vanaf 1999 is Σ VO gelijk aan nul."

– *Aangenomen.*

Artikel 39

In artikel 179 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Het eerste lid wordt vervangen door wat volgt :

"Het bedrag bedoeld in artikel 178 wordt op de volgende wijze aangewend voor de werkingsuitkeringen van de hogescholen :

$$W = U - \Sigma EW - \Sigma VO - \Sigma WARGO - LMVD - (LTBS + 55) - LCF - KB - \Sigma BEV - C - LOAN - VLO, "$$

2° Een 12° en een 13° worden toegevoegd, die luiden als volgt :

"12° LO AN is bestemd voor de financiering van de initiële lerarenopleiding van academisch niveau en is in 1996 gelijk aan 26,6 miljoen frank. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast op de wijze bepaald in artikel 184 van dit decreet en wordt verdeeld op basis van het in het vorig jaar afgeleverde diploma's ;

13° VLO is bestemd voor de financiering van de voortgezette lerarenopleiding.

Per in het vorig jaar afgeleverde diploma's ontvangen de hogescholen die een voortgezette lerarenopleiding organiseren vanaf het academiejaar 1997-1998 67.000 frank. Als het totale bedrag bestemd voor de voortgezette lerarenopleiding meer bedraagt dan 60,0 miljoen frank wordt dit bedrag verdeeld over de hogescholen op basis van de in het vorig jaar afgeleverde diploma's.

Deze bedragen worden jaarlijks aangepast op de wijze bepaald in artikel 184 van dit decreet."

– *Aangenomen.*

Artikel 40

De tekst van punt 8. studiegebied onderwijs in de bijlage I van hetzelfde decreet wordt vervangen door :

"8. STUDIEGEBIED ONDERWIJS

Voorzitter

Initiële lerarenopleidingen gelijkgesteld met basisopleidingen van één cyclus :

- kleuteronderwijs, waarvoor de graad van kleuteronderwijzer(es) wordt verleend ;
- lager onderwijs, waarvoor de graad van onderwijzer(es) wordt verleend ;
- secundair onderwijs-groep 1, waarvoor de graad van geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 1 wordt verleend.

De initiële lerarenopleiding van academisch niveau, waarvoor de graad van geaggregeerde voor het secundair onderwijs-groep 2 wordt verleend.

De voortgezette lerarenopleidingen :

- lager onderwijs, waarvoor aan kleuteronderwijzers(essen) het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend ;
- lichamelijke opvoeding, waarvoor aan kleuteronderwijzers(essen) het getuigschrift van leermeester lichamelijke opvoeding wordt verleend ;
- lichamelijke opvoeding, waarvoor aan onderwijzers(essen), het getuigschrift van leermeester lichamelijke opvoeding wordt verleend ;
- de voortgezette lerarenopleiding niet-confessionele zedenleer, waarvoor aan onderwijzers(essen) het overeenstemmend getuigschrift wordt verleend ;
- de voortgezette lerarenopleiding godsdienst, waarvoor aan onderwijzers(essen), het overeenstemmend getuigschrift wordt verleend ;
- de voortgezette lerarenopleiding kleuteronderwijs, waarvoor aan onderwijzers(essen) het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend ;
- de voortgezette lerarenopleiding voor de algemene vakken in het eerste leerjaar B van het secundair onderwijs van het beroepsvoorbereidend leerjaar, waarvoor aan onderwijzers(essen) het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend ;
- de voortgezette lerarenopleiding voor de bijkomende uitdieping van een opleidingseenheid van de basiscluster of voor Duits of chemie, waarvoor aan geaggregeerden voor het secundair onderwijs-groep 1 het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend ;
- de voortgezette lerarenopleiding lager onderwijs, waarvoor aan geaggregeerden voor het secundair onderwijs-groep 1 het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend ;

- de voortgezette lerarenopleiding basiseducatie, waarvoor het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend ;
- de voortgezette lerarenopleiding buitengewoon onderwijs, waarvoor het overeenkomstig getuigschrift wordt verleend."

Op dit artikel is er een amendement van de heer De Gucht c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 40

In de voorgestelde tekst van punt 8, tweede lid, achtste streep op de tweede en derde regel de woorden "of voor Duits of" schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 41

In bijlage II van hetzelfde decreet worden volgende opleidingen vervangen door de opleiding ernaast vermeld :

kleuterleid(st)er	leraar kleuteronderwijs
onderwijzer(es)	leraar lager onderwijs

Alle andere opleidingen in het studiegebied onderwijs worden vervangen door de opleiding secundair onderwijs-groep 1.

– *Aangenomen.*

Artikel 42

§ 1. In afwijking van artikel 20sexies van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, zoals ingevoegd bij dit decreet, kunnen de hogescholen die zowel de opleiding kleuterleid(st)er als de opleiding onderwijzer(es) organiseren, gedurende het academiejaar 1996-1997 de volgende voortgezette lerarenopleidingen organiseren :

- de voortgezette lerarenopleiding lager onderwijs ;
- de voortgezette lerarenopleiding lichamelijke opvoeding ;
- de voortgezette lerarenopleiding zedenleer ;
- de voortgezette lerarenopleiding godsdienst ;
- de voortgezette lerarenopleiding kleuteronderwijs.

§ 2. In afwijking van hetzelfde artikel kunnen de hogescholen die zowel het studiegebied onderwijs als het studiegebied sociaal-agogisch werk organiseren, gedurende het academiejaar 1996-1997 de voortgezette lerarenopleiding basiseducatie organiseren.

Voorzitter

§ 3. In afwijking van artikel 20septies van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap zoals ingevoegd door dit decreet kunnen hogescholen die een basisopleiding van het studiegebied onderwijs organiseren gedurende het academiejaar 1996-1997 een voorgezette lerarenopleiding buitengewoon onderwijs organiseren.

– *Aangenomen.*

TITEL IV

De nascholing

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 43

De Vlaamse Gemeenschap voorziet onder de hiernavolgende voorwaarden vanaf het begrotingsjaar 1996 in financiële middelen voor de nascholing.

Onverminderd artikel 9, § 3 zijn deze middelen bestemd voor :

1° nascholing op initiatief van de scholen ;

2° nascholing op initiatief van de ARGO en verenigingen zonder winstoogmerk opgericht door de representatieve groeperingen van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs ;

3° nascholing op initiatief van de Vlaamse regering ;

4° navorming zoals bedoeld in de artikelen 75 tot 84 van het decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs, zoals gewijzigd door het decreet van 17 juli 1991.

– *Aangenomen.*

Artikel 44

§ 1. De Vlaamse Gemeenschap stelt volgens de hiernavolgende tabel vanaf het schooljaar 1996-1997 elk jaar middelen in miljoenen frank ter beschikking voor de nascholing :

begrotings- jaar	scholen		koepels	overheid	navorming	totaal
	(1°)		(2°)	(3°)	(4°)	
	basis	secundair				
1996	44	0	16	16	16	92
1997	114	16	42	42	36	250
1998	124	56	47	47	26	300
1999	134	96	54	54	12	350
2000	144	136	60	60	0	400
2001	154	176	60	60	0	450
2002	164	216	60	60	0	500
2003	170	240	60	60	0	530

§ 2. De bedragen vermeld in deze titel worden geïndexeerd als volgt :

$$N_x = T_x (C_x / C_{96})$$

waarbij :

N_x : gelijk is aan het geïndexeerde bedrag in begrotingsjaar x ;

T_x : gelijk is aan het bedrag dat in de tabel voor het betreffende begrotingsjaar vermeld staat ; vanaf begrotingsjaar 2004 is dit bedrag gelijk aan het bedrag voor het begrotingsjaar 2003 ;

C_x : gelijk is aan de gezondheidsindex bij het begin van het begrotingsjaar x ;

C_{96} : gelijk is aan de gezondheidsindex bij het begin van het begrotingsjaar 1996.

Op dit artikel is er een amendement van de heer De Gucht c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 44

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

" Artikel 44

De Vlaamse regering regelt bij besluit de modaliteiten betreffende de kwantificering en de verdeling van de financiële middelen voor de navorming."

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

HOOFDSTUK II

Nascholing op initiatief van de scholen

Artikel 45

De Vlaamse Gemeenschap stelt volgens de tabel in artikel 44, § 1 vanaf het jaar 1996 elk jaar middelen ter beschikking aan de inrichtende machten van de scholen van het kleuter- en lager onderwijs en het voltijds en deeltijds secundair onderwijs. Zij moeten deze middelen besteden aan nascholing voor het personeel van hun scholen per aangegeven onderwijsniveau.

Op dit artikel is er een amendement van de heer De Gucht c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 45

De bepaling van dit artikel wordt vervangen door :

"Artikel 45

De Vlaamse regering stelt overeenkomstig het in artikel 44 bepaalde besluit vanaf 1996 elk jaar middelen ter beschikking aan de scholen van het kleuter- en lager onderwijs alsook het voltijds en deeltijds secundair onderwijs."

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 46

§ 1. Het aandeel in de middelen bedoeld in artikel 45, waarop elke school recht heeft, wordt berekend op basis van het aantal organieke betrekkingen in deze school op 1 februari van het voorafgaand begrotingsjaar, rekening houdend met het onderwijsniveau waarvoor de middelen krachtens de tabel in artikel 44, § 1 bestemd zijn.

Het aantal organieke betrekkingen is het geheel van organieke betrekkingen, omgerekend in voltijdse betrekkingen, waar de school in toepassing van de bestaande reglementering recht op heeft voor

- het bestuurs- en onderwijzend personeel ;
- het opvoedend hulppersoneel ;
- het administratief personeel ;
- het paramedisch en sociaal personeel ;
- het psychologisch en medisch personeel.

De bijkomende betrekkingen voor administratieve hulp waarop een school recht heeft onder de vorm van gesubsidiëerde contractuelen, onder de vorm van wedertewerkgestelde terbeschikkinggestelden en op basis van de enveloppe extra-krediet, omgerekend naar betrekkingen, worden voor de berekening bedoeld in dit artikel gelijkgesteld met organieke betrekkingen administratief personeel.

§ 2. Het aandeel van elke school wordt berekend als volgt :

$$A = B (N / \Sigma B)$$

waarbij :

A : gelijk is aan het aandeel van één school ;

B : gelijk is aan het aantal organieke betrekkingen in die school, bepaald zoals in § 1 ;

N : gelijk is aan het bedrag, dat overeenkomstig de tabel bestemd is voor nascholing op initiatief van de scholen ;

ΣB : gelijk is aan de som van de aantallen organieke betrekkingen B in alle scholen van de bedoelde onderwijsniveaus.

Op dit artikel is er een amendement van de heer De Gucht c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 46

In paragraaf 1 van dit artikel "... de tabel in artikel 44, § 1 bestemd zijn" vervangen door "... het in artikel 44 bepaalde besluit bestemd zijn".

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 47

De volgens artikel 45 toegewezen middelen worden in twee schijven aan de inrichtende machten van de scholen uitbetaald. De eerste schijf ten bedrage van zestig procent wordt uitbetaald vóór het einde van de maand februari van het betreffende begrotingsjaar, de tweede schijf ten bedrage van veertig procent vóór het einde van de maand oktober van het betreffende begrotingsjaar. In afwijking hiervan wordt tijdens het begrotingsjaar 1996 het volledige bedrag uitbetaald in oktober.

Elke inrichtende macht wendt de middelen uitsluitend aan voor de nascholing van de personeelsleden van de school die recht heeft op de middelen, conform het op voorstel van de directeur door ofwel het lokaal onderhandelingscomité ofwel het basisoverlegcomité ofwel de ondernemingsraad ofwel, bij ontstentenis hieraan, de alge-

Voorzitter

mene personeelsvergadering goedgekeurde jaarlijkse nascholingsplan.

De ontvangen middelen zijn hoogstens twee jaar overdraagbaar.

Op dit artikel is er een amendement van de heer De Gucht c.s. dat luidt als volgt :

Artikel 47

Schrappen van het tweede lid en vervangen door

"Elke inrichtende macht wendt de middelen uitsluitend aan voor de nascholing van de personeelsleden van de school die recht heeft op de middelen, conform het in algemene personeelsvergadering goedgekeurde jaarlijkse nascholingsplan. De ontvangen middelen zijn hoogstens twee jaar overdraagbaar."

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 48

De in dit hoofdstuk bedoelde middelen die afgewend worden van hun bestemming of niet tijdig aangewend worden, zoals bedoeld in artikel 47, derde lid, moeten onmiddellijk terugbetaald worden.

Bij afwending van de middelen kan de Vlaamse regering, onverminderd de terugbetaling vermeld in het eerste lid, een sanctie opleggen ten belope van ten hoogste het vijfvoud van de afgewende nascholingsmiddelen.

Deze terugbetaling en de betaling van de sanctie kunnen geschieden bij verrekening op nog aan de inrichtende macht verschuldigde middelen, hierin inbegrepen de werkingsmiddelen of -toelagen.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III

De nascholing op initiatief van de ARGO en van de representatieve groeperingen van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs

Artikel 49

Met het oog op de toepassing van dit hoofdstuk wordt er voor elke representatieve groepering van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs één vereniging zonder winstoogmerk erkend. De Vlaamse regering erkent deze verenigingen zonder winstoogmerk voor zover

het maatschappelijk doel van de vereniging bestaat uit nascholing.

– *Aangenomen.*

Artikel 50

De Vlaamse Gemeenschap stelt volgens de tabel in artikel 44, § 1 vanaf het jaar 1996 elk jaar een globaal bedrag ter beschikking van de ARGO en van de verenigingen zonder winstoogmerk, bedoeld in artikel 49, voor het realiseren van nascholingsprojecten voor de personeelsleden van de internaten, van de psycho-medisch-sociale centra en van de pedagogische begeleidingsdiensten die zij vertegenwoordigen en voor nascholingsinitiatieven specifiek voor het eigen pedagogisch project.

– *Aangenomen.*

Artikel 51

§ 1. De middelen bedoeld in artikel 50 worden verdeeld op basis van het aantal organieke betrekkingen dat voor de ARGO en voor de bedoelde representatieve groeperingen vastgesteld wordt op 1 februari van het voorgaand schooljaar.

Het aantal organieke betrekkingen is het geheel van de organieke betrekkingen, omgerekend in voltijdse betrekkingen, waar de onderwijsinstellingen van de ARGO en de onderwijsinstellingen van de in artikel 49 bedoelde verenigingen zonder winstoogmerk bij toepassing van de bestaande reglementering recht op hebben voor het bestuurs- en onderwijzend personeel.

§ 2. De middelen bedoeld in § 1 worden in twee schijven uitbetaald. De eerste schijf ten bedrage van zestig procent wordt uitbetaald vóór het einde van de maand februari van het betreffende begrotingsjaar, de tweede schijf ten bedrage van veertig procent vóór het einde van de maand oktober van het betreffende begrotingsjaar. In afwijking hiervan wordt tijdens het begrotingsjaar 1996 het volledige bedrag uitbetaald in oktober.

De ontvangen middelen zijn hoogstens twee jaar overdraagbaar.

– *Aangenomen.*

Artikel 52

De in dit hoofdstuk bedoelde middelen die afgewend worden van hun bestemming of niet tijdig aangewend worden, zoals bedoeld in de artikelen 50 en 51 moeten onmiddellijk terugbetaald worden.

Voorzitter

Bij afwending van de middelen kan de Vlaamse regering, onverminderd de terugbetaling vermeld in het eerste lid, een sanctie opleggen ten belope van ten hoogste het vijfvoud van de afgewende nascholingsmiddelen.

Deze terugbetaling en de betaling van de sanctie kunnen geschieden bij verrekening op nog aan de ARGO of de representatieve groeperingen van inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs verschuldigde middelen, uit welke hoofde ook.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV

Nascholing op initiatief van de Vlaamse regering

Artikel 53

De Vlaamse regering stelt ten behoeve van de personeelsleden van het onderwijs beleidsprioriteiten vast voor nascholingsinitiatieven die noodzakelijk zijn om de implementatie van onderwijshervormingen te ondersteunen en om behoeften te dekken die ontstaan door marktdeficiënties. Zij bepaalt de wijze waarop deze beleidsprioriteiten worden vastgesteld.

– *Aangenomen.*

Artikel 54

De Vlaamse Gemeenschap stelt volgens de tabel in artikel 44, § 1 vanaf het jaar 1996 elk jaar middelen ter beschikking van de Vlaamse regering voor deze nascholingsinitiatieven.

– *Aangenomen.*

Artikel 55

De Vlaamse regering wijst de uitvoering van de nascholingsinitiatieven toe in nascholingsprojecten volgens de door haar vast te stellen regels. Deze nascholingsprojecten worden ieder jaar vastgelegd in een budgettair implementatieplan.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK V

Aanbodgestuurde navorming

Artikel 56

De Vlaamse Gemeenschap stelt volgens de tabel in artikel 44, § 1 tijdens de begrotingsjaren 1996, 1997, 1998 en 1999

middelen ter beschikking van de navormingscentra voor navormingsprojecten zoals bedoeld in het decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs, zoals gewijzigd door het decreet van 17 juli 1991.

– *Aangenomen.*

TITEL V

Opheffings- en slotbepalingen

Artikel 57

Dit decreet treedt in werking op 1 september 1997, met uitzondering van :

– de hoofdstukken I, II en III van Titel II die in werking treden op 1 september 1996 ;

– artikel 21 dat in werking treedt op 1 januari 1996 ;

– artikel 25 dat in werking treedt op 1 september 1995 ;

– artikel 35 dat in werking treedt vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad ;

– Titel IV die in werking treedt op 1 september 1996, uitgezonderd de artikelen 53 en 55 die in werking treden op 1 januari 1996.

Dit decreet zal na acht jaar onderworpen worden aan een evaluatie.

– *Aangenomen.*

Artikel 58

§ 1. Worden opgeheven met ingang van 1 september 1999 :

1° de artikelen 75 tot en met 84 van het decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs, zoals gewijzigd door het decreet van 17 juli 1991 ;

2° het besluit van de Vlaamse regering van 13 september 1989 betreffende de organisatie, de coördinatie en de financiering van de navormingsactiviteiten voor de personeelsleden van het onderwijs en van de psycho-medisch-sociale centra, zoals gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse regering van 31 juli 1991 ;

3° het besluit van de Vlaamse regering van 8 november 1989 houdende bepaling van de prioriteiten inzake navorming, in uitvoering van artikel 77, 8, van het decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs ;

Voorzitter

4° het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende bepaling van de voorwaarden waaronder een getuigschrift van navorming kan worden uitgereikt aan de personeelsleden van het onderwijs en van de psycho-medisch-sociale centra ;

5° het ministerieel besluit van 21 oktober 1991 tot vaststelling van het model van het evaluatieverslag van navorming ;

6° het ministerieel besluit van 21 oktober 1991 tot vaststelling van de vorm van en de vermeldingen op het getuigschrift van navorming.

§ 2. De navormingsprojecten die in uitvoering van deze artikelen worden georganiseerd, worden vanaf 1 september 1999 niet meer gefinancierd.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen na onderling akkoord met alle fractieleiders

om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.46 uur.*